

vestnik

Letnik XVIII.

Celovec, petek, 26. Julij 1963

Štev. 30 (1105)

Slovenski narod je proslavil Dan vstaje

S številnimi akademijami ter drugimi slovesnostmi in prireditvami je ljudstvo Slovenije v nedeljo in ponedeljek proslavilo obletnico vstaje proti nacističnim okupatorjem. V mnogih krajih širom republike so ob tej priložnosti odkrili spomenike padlim borcem in drugim žrtvam fašizma. Skratka: bila sta dva praznična dneva s srečanji nekdanjih borcev, komemoracijami, kulturnimi prireditvami, izleti in s spomini na slavna leta narodnoosvobodilne borbe slovenskega ljudstva.

Osrednja proslava je bila v Mariboru, kjer so na novozgrajenem Kidričevem trgu nasproti železniške postaje slovesno odkrili spomenik velikemu revolucionarju in narodnemu heroju Borisu Kidriču. Slavnosti so se udeležili tudi najvišji predstavniki političnega in javnega življenja SR Slovenije, o delu in življenju Borisa Kidriča pa je govoril član Izvršnega komiteja CK ZKS in predsednik Zveze sindikatov Slovenije Franc Popit. Naglasil je, da je poleg Edvarda Kardelja ime Borisa Kidriča neločljivo povezano z ustanovitvijo, organizacijo in razmahom Osvobodilne fronte kot politične organizacije vseh ljudske vstaje proti okupatorju.

Letošnji Dan vstaje slovenskega naroda pa je bil še posebnega pomena za prebivalstvo Primorske, ki je hkrati praznovalo 20. obletnico množične vstaje primorskega ljudstva ter zgodovinskega sklepa AVNOJ o priključitvi Primorske in Istre k Jugoslaviji. Svojo veliko prireditev so imeli Primorci na hribečku poleg šole med Celjani in Preložani v Brkinih, kjer se je zbralo okoli 3000 ljudi iz raznih krajev Primorske. Prispeli pa so tudi številni predstavniki republiških in krajevnih oblastnih organov ter raznih organizacij in bivših borcev, prav tako pa so bili navzoči tudi predstavniki bivših tržaških in italijanskih partizanov, ki so se med zadnjo vojno skupno s slovenskimi partizani bojevali proti fašističnemu nasilju in tako sredi boja in kervi položili temelje bratstva in prijateljstva med obema sosednjima narodoma.

Pravosodni minister dr. Broda v zveznem zboru:

Avstrija ne sme biti pribežališče vojnih zločincev

Zvezni zbor (Bundesrat) je na svoji zadnji seji pred poletnimi počitnicami razpravljati tudi o zakonu o podaljšanju rokavzajetanja v kazenskem postopku, po katerem bo hude nacistične zločine mogoče zasledovati še do leta 1965. Ta zakon je prej z glasovi SPÖ in ÖVP izglasoval že parlament, medtem ko je FPÖ zastopala mnenje, da je treba končno že potegniti črto pod preteklost. Kako neupravičena pa je taka zahteva, je znova pokazala tudi razprava v zveznem zboru kjer je bil zakon potrjen brez ugovora.

Posebno pretresljiv je bil govor socialističnega poslanca Appela, ki je pripovedoval, kako je tudi sam bil v dobi nacizma najprej obsojen na smrt, nato pomiloščen in končno poslan na tako imenovani "smrtni pohod". Marsikateri pomiloščen — je dejal poslanec Appel — si je takrat želel, da bi bila nad njim izvršena smrtna obsodba in bi mu bilo s tem priznane trpljenje, ki smo ga morali prenašati. Gledati smo morali, kako so SS-ovski škornji do smrti poteptali ljudi, drugi pa so bili iz gole morilske želje ustreljeni na tako imenovanem begu. Spominjam se smrtnega pohoda na velikonočno nedeljo 1945, ko so deset-tisoče političnih jetnikov gnali iz Mendena v Werl in so bili med poljo tisoči ustreljeni samo zaradi tega, ker sestradani do skelata niso več mogli hoditi. Mnoge teh zločincev še danes iščejo. Vmes so bili tudi Avstrijci — je poudaril Appel — ki so so krivi na teh krvavih zločinih. Milijoni žrtev obtožujejo in imajo pravico do pravičnosti. Trpljenje milijonov nedolžnih ljudi opravičuje podaljšanje rokavzajetanja, posebno še, ker so bili v zadnjem času izvedeni procesi, pri katerih so bili kompromitirani tudi Avstrijci. Ni izključeno, da bodo odkriti še nadaljnji zločini iz nacistične dobe in bi bila krivica, če takih primerov samo zato ne bi mogli zasledovati, ker bi bil zakon pomanjkljiv.

Med razpravo je spregovoril tudi pravosodni minister dr. Broda. Dejaj, da sta parlament in zvezni zbor že leta 1957 mislila, da tak zakon ne bo več potreben. Toda razvoj in dogodki zadnjega časa so pokazali nasprotno, kajti Avstrija ne sme postati pribežališče za vojne zločince. Tre-

Uspešen potek moskovske konference:

Odprta so vrata za nadaljnja pogajanja tudi o drugih problemih med Vzhodom in Zahodom

Konferenca visokih predstavnikov Amerike, Sovjetske zveze in Velike Britanije, ki je dober teden zasedala v Moskvi in razgovarjala o vprašanjih prepovedi atomskih poskusov, je v trenutku, ko pišemo te vrstice, v zaključni fazi in vsak čas pričakujejo podpis doseženega sporazuma. Po vesteh iz Moskve pa tudi iz Washingtona je bilo soglasje v bistvu doseženo že začetkom tega tedna in je zadnje dni šlo le še za manj važna tehnična vprašanja, med drugim tudi za vprašanje, kje in kdaj naj bi bil sporazum podpisan.

Vsa svetovna javnost je pogajanjem v Moskvi sledila z velikim zanimanjem in z zadovoljstvom sprejela vest, da so ta pogajanja pokazala, da je med Vzhodom in Zahodom brez večjih težav mogoče doseči skupno govorico pri reševanju mednarodnih problemov. V prvi vrsti dokazujejo to pogajanja o prepovedi atomskih poskusov, pri katerih pravzaprav ni prišlo do nobenih zapletljivosti in so ves čas potekala v prijateljskem in delovnem vzdušju ob konstruktivnih in plodnih naporih vseh treh delegacij, da razgovore uspešno zaključijo.

Trenutno podrobnosti sporazuma še niso znane, vendar je gotovo, da so se sporazumeli o prepovedi atomskih poskusov v zraku, na zemlji in in v vodi, med tem ko so glede poskusov pod zemljo sprejeli določene predpise, kar velja tudi za morebitne poskuse v miroljubne namene. Čeprav gre torej le za delno prepoved atomskih poskusov, je že s tem bil dosežen zelo važen napredek v odnosih med Vzhodom in Zahodom, ker so bila odprta vrata za nadaljnja pogajanja tudi o drugih problemih. Moskovski sestanek visokih predstavnikov

Amerike, Sovjetske zveze in Velike Britanije je namreč nudil priložnost podrobnih razgovorov o vseh perečih vprašanjih in hkrati priložnost, da se sproži vrsta drugih konstruktivnih predlogov.

Posebno važnost pripisujejo v tej zvezi sovjetskemu predlogu, naj bi med državami Atlantskega pakta in državami Varšavskega pakta sklenili sporazum o nenapadanju. Medtem ko na Zahodu prej taki pobudi niso bili naklonjeni, se je ozračje zdaj precej spremenilo, posebno še, ker tolmačijo nedavno izjavo predsednika sovjetske vlade Hruščova, da ni važna oblika sporazuma, temveč le njegova vsebina, kot pripravljenost sovjetske vlade, da podpiše sporazum o nenapadanju tudi v taki obliki, ki od zahodnih držav ne bi zahtevala formalnega priznavanja Demokratske republike Nemčije.

Vsekakor je bil v Moskvi napravljen bistven korak naprej, ki opravičuje upanje, da bo tudi v drugih vprašanjih prišlo do zblizanja.

Globke obsojen na dosmrtno ječo

Vzhodnonemško vrhovno sodišče je po dveh tednih razprave obsodilo sedanjega zahodnonemškega državnega tajnika in »desno roko« kanclerja Adenauerja Hansa Globkeja na dosmrtno ječo zaradi sodelovanja pri umoru milijonov Židov v dobi nacizma.

Obsodba v Berlinu je bila izrečena v odsotnosti obtožence, kajti Globke mirne duše sedi v svoji bonnski pisarni in kancler Adenauer je zahteval vzhodnonemškega sodišča po njegovi izročitvi kratkoma zavrniti in obtožnico poslat nazaj v Berlin, ne da bi jo bil odprl. Kljub temu pa je proces pred vrhovnim sodiščem v Berlinu, ki je potekal pred široko mednarodno javnostjo, saj se ga je udeležilo okoli 500 pravnih strokovnjakov in novinar-

jev iz številnih držav, odkril nesporne dokumente in je bila izrečena obsodba, katere pomena ni mogoče zmanjšati, pa čeprav govorijo v Zahodni Nemčiji le o »komunistični propagandi«. Ravno v tem izbegavanju se namreč skriva slaba vest, ne le Globkeja samega, marveč tudi vseh tistih, ki so držali in še držijo roke nad njim, čeprav dobro poznajo njegovo nacistično preteklost.

O krivdi, ki si jo je nakopal Globke, ni treba več podrobno pisati, saj smo v našem listu že obširno poročali o njegovi vlogi za časa nacizma. Dejstvo je, da je bil Globke v svoji dejavnosti zelo temeljit in je to znova potrdil sedanji proces, predvsem pa to dokazuje njegova kariera. Ob koncu vojne je bil Globke zelo visok funkcionar in poln odlikovanj; tik pred polomom nacizma je nosil naslov »generalni opolnomočenec administracije tretjega rajha«. To si je gotovo tudi zaslužil, kajti med razpravo v Berlinu je bilo predloženih na tisoče dokumentov, ki nosijo Globkejev podpis. 23 map je polnih dokumentov, ki so jih ob koncu vojne našli v državnih arhivih Prusije in v arhivih notranjega ministrstva tretjega rajha. Posamezni dokumenti so služili kot dokazni material že na nürnberškem procesu proti največjim nacističnim zločincem in na tem procesu je bilo omenjeno tudi ime Globke, kakor je Globkeja omenjal kot svojega sodelavca tudi Adolf Eichmann pred sodiščem v Izraelu.

Morda se bo kdo spraševal, kako je potem možno, da Globke še naprej sedi na visokem položaju v zahodnonemški vladi, čeprav je tudi del zahodnonemškega tiska med sedanjim procesom objavil nekaj podatkov in dokumentov, ki hudo bremenijo Globkeja in zaradi katerih bi se moral zagovarjati pred sodiščem. Odgovor je zelo enostaven: če bi hoteli biti dosledni, bi morali v Zahodni Nemčiji klicati na odgovornost še nešteto drugih ljudi, ki sedijo danes na visokih mestih v vladnih ustanovah, ljudi, ki so nekoč zvesto služili Hitlerju in pomagali izvrševati krvave zločine nacizma, danes pa služijo Adenauerju in njegovemu režimu, čeprav se niso odrekli svojim nekdanjim nazorom in načrtom.

Južnotirolska pogajanja letos septembra?

Avstrijski veleposlanik v Rimu je izročil italijanski vladi noto, v kateri avstrijska vlada izraža zadovoljstvo nad nedavnim italijanskim odgovorom in pripravljenostjo rimske vlade, da nadaljuje bilateralna pogajanja o vprašanju Južne Tirolske v smislu resolucije Generalne skupščine OZN. Hkrati avstrijska vlada predlaga priprave za novo srečanje zunanjih ministrov obeh držav letos septembra, in sicer v Salzburgu.

19-članska komisija italijanskega parlamenta je, kakor smo že poročali, svoje delo zaključila in bo tekom poletnih počitnic izdelala poročilo, ki bo verjetno septembra predloženo vladi v Rimu. Medtem pa je Italijanska vlada sklenila, da s pričetkom novega šolskega leta odpre na Južnem Tirolskem novo nemško višjo obrtno šolo.

V Varnostnem svetu:

Kolonializem in rasizem na zatožni klopi

Na zahtevo 32 afriških držav se je v ponedeljek začelo na sedežu OZN zasedanje Varnostnega sveta, kjer razpravljajo o politiki kolonializma in rasizma. Obtoženi sta Portugalska zaradi svoje politike v afriških kolonijah ter Južnoafriška unija zaradi politike apartheida.

Za večino držav-članic OZN razprava o teh vprašanjih ne povzroča posebnih težav, saj so si edine v tem, da je treba končno prenehati s politiko diskriminacij, pa naj se pojavlja v obliki kolonializma ali v obliki rasizma. V posebni meri velja to še za afriške države, ki so na svoji nedavni konferenci v Adis Abebi sprejele jasne sklepe, da bodo zastavile vse sile v boju proti zadnjim ostankom kolonializma. Te svoje sklepe so začele tudi že praktično izvajati, da omenimo le njihov skupni nastop proti Južnoafriški uniji v raznih mednarodnih forumih. Pa tudi sedanja razprava v Varnostnem svetu je rezultat omenjene konference.

Bistveno drugačen pa je seveda položaj, v katerem so se znašle tiste države, ki tudi same nimajo čistih rok glede politike kolonializma in rasizma. Zato niti ne preseneča, da so predvsem Amerika, Francija in Velika Britanija zdaj pozabile na razna medsebojna neso-glasja in se ob razpravi v Varnostnem svetu spet »objele« v duhu tradicionalnega zavezništva, da bi družno preprečile obsodbo Portugalske in Južnoafriške unije. Se pač zavedajo, da bi taka obsodba vsaj posredno pomenila tudi njihovo lastno obsodbo.

Vendar pa sedanja razprava v Varnostnem svetu tudi v primeru, da ne bi prišlo do ustreznih sklepov, ne bo minila brez uspeha. Uspeh je namreč že v tem, da bo pred svetovnim forumom spet opozorjeno na stvari, ki jih v imenu svobode in civilizacije počenja jo kolonialisti in rasisti 20. stoletja.

Med Avstrijo in Jugoslavijo:

Sporazum o maloobmejnem prometu razširjen

V Piranu je bilo prejšnji teden četrto redno zasedanje stalne avstrijsko-jugoslovanske komisije za obmejni promet. Jugoslovansko delegacijo je na zasedanju vodil višji svetnik zveznega državnega sekretariata za notranje zadeve Milan Jelovac, avstrijsko pa pooblaščen minister dr. Eduard Schiller.

Zasedanje je bilo zaključeno s podpisom sporazuma, ki vsebuje določila o razširitvi maloobmejnega prometa na več vasi in občin tako na avstrijski kakor tudi na jugoslovanski strani; nadalje o olajšavah pri izdajanju dokumentov za maloobmejni promet (obmejne propustnice bodo v bodoče veljale tri leta in se bodo lahko dvakrat podaljšale) ter o olajšavah pri gibanju na sosednih obmejnih območjih (čas bivanja v obmejnih pasovih je bil podaljšan na 3 dni). Hkrati je bil dosežen sporazum o razširitvi seznama carine prostega blaga in sta se obe delegaciji sporazumeli predlagati svojima vladama razpravo o še nekaterih drugih izboljšavah v maloobmejnem prometu.

Po podpisu sporazuma sta predsednika obeh delegacij poudarila, da so razgovori potekali v ozračju medsebojnega razumevanja. Prav tako pa sta izrazila tudi pripravljenost, storiti še več, da bi prišli do dobrih sosedskih odnosov med obema državama še bolj do izraza prav na obmejnem območju, kar je v korist obmejnega prebivalstva na obeh straneh državne meje.

Problemi investicij v nerazvitih državah

Od leta 1950 so se investicije v nerazvitih državah v primerjavi s prejšnjimi leti nenehno večale. Večina teh držav je vložila v to tudi znatna lastna sredstva. Splošno povečanje investicij je precej pripomoglo k ublažitvi splošnega gospodarskega razvoja v teh državah. Pred letom 1950 je znašala letna stopnja porasta proizvodnje nerazvitih držav komaj nekaj več kot 1 odstotek, pozneje pa se je ta odstotek povečal in je že v razdobju od leta 1950 do 1958 znašal povprečno okoli 4% letno.

V razdobju 1950—1955 je opaziti v večini nerazvitih držav, predvsem pa v Afriki in Aziji, začetek nove aktivne faze. V Latinski Ameriki, kjer se je obseg investicij prav tako zelo povečal, je bil delež proizvodnje, namenjen investicijam, v začetku tega razdobja precej večji kot v drugih nerazvitih območjih, toda v naslednjih letih se v Latinski Ameriki delež investicij kot tudi stopnja porasta skupne proizvodnje nista povečevala tako naglo kot v drugih nerazvitih deželah.

V industrijskih državah tempo tehničnega napredka, narava investicij kot tudi kakovostne in količinske spremembe pri drugih proizvodnih silah, posebno pri razpoložljivi delovni sili, znatno vplivajo na razmerje med investicijami in splošnim gospodarskim napredkom. V nasprotju s tem ti činitelji v vseh nerazvitih državah niso enakega pomena. V teh državah je v zadnjih letih predvsem vplival na to razmerje razvoj povpraševanja nasproti nezadostno zaposlenim produktivnim silam, stopnja izboljšanja nekaterih tehničnih in organizacijskih metod, ki zahtevajo le majhne investicije, kot tudi končno struktura investicij, proizvodnje in ljudskega premoženja, pri čemer je treba upoštevati, da lahko na te činitelje pogostokrat vplivajo razpoložljivosti, ki so v topografiji in narodnem bogastvu posameznih držav.

Premajhno zaposlenost proizvodnih sil opazamo v večini nerazvitih držav predvsem v kmetijstvu, kjer bi lahko investicijske spremembe, ki ne bi zahtevale pravažprav nobenih investicij, precej prispevale k znatnemu povečanju proizvodnje. Čestokrat je odvisno boljše izkoristanje proizvodnih zmogljivosti tudi od možnosti izvoza, to povečanje izvoza pa je v številnih nerazvitih deželah vplivalo tudi na povečanje investicij, medtem ko so v drugih državah imele odločilno vlogo pri povečanju investicijskega obsega državne investicije.

V Afriki, kjer je večina držav šele na začetku svojega gospodarskega razvoja, so morali dati prednost pri državnih investicijah nabavi transportnih sredstev, gradnji pristanišč in prometnih zvez. V številnih azijskih državah je vplivalo hitro naraščanje števila prebivalstva na vedno močnejše zaostrovanje problema prehrane, tako da se je morala gospodarska politika države pretežno usmeriti na povečanje agrarne proizvodnje. Težišče investiranja državnih investicij je bilo v azijskih državah predvsem v nakupu transportnih in namakalnih naprav kot drugih naprav, ki vplivajo na povečanje kmetijske proizvodnje. Državne investicije pa so se močno povečale tudi v industriji.

Povečanje investicij v nerazvitih državah so vedno spremljale strukturne spremembe v proizvodnji in sestavi izvoza. Politika državnih organov je bila v teh državah uspešna le tedaj, kadar so posredno ali neposredno pravilno oblikovali strukturo oskrbovanja držav. Pri tem je treba upoštevati, da je industrija investicijskih dobrin v večini nerazvitih držav šele na začetku svojega razvoja, tako da so v teh državah še vedno pretežno navezane na tuje dobave. Povečanje investicij je zaradi tega ponekod odvisno od ustreznega povečanja uvoza kapitalnih dobrin.

Krmorajo nerazvite države nabaviti industrijsko opremo, po kateri so potrebe vedno večje, skoraj izključno iz uvoza, tedaj je razumljivo, da lahko te države povečajo svoje uvozne zmogljivosti le s povečanjem deviznih dohodkov, ali pa morajo spremeniti strukturo uvoza v korist povečanega uvoza kapitalnih dobrin. Zato se v teh državah povečujejo uvozne zmogljivosti še vedno samo z dotokom dolgoročnega kapitala.

Končno naj omenimo, da je proizvodnja potrošnega blaga v nerazvitih državah v glavnem zelo neprožna in da v teh državah predvsem proizvodnja živil — potrošniškega blaga, ki je najbolj iskano — iz različnih razlogov ne more iti v korak z morebitnim povečanjem povpraševanja. Zaradi tega lahko pomeni ponudba potrošniškega blaga v nerazvitih deželah za povečanje investicij celo oviro v toliko, ker ekspanzija investicij računa, da se bo le delno zaposlena delovna sila popolnoma zaposlila, kar ima praviloma za posledico povečanje povpraševanja po potrošniškem blagu, posebno živilih, brez povečanja ponudbe živil.

Zaradi tega je neutemeljeno mnenje, da bo vplivala relativno prav tako velika ponudba potrošniškega blaga v posameznih državah na živahnost investiranja. V povojnih letih je večino nerazvitih držav spremljalo pretirano povpraševanje po potrošniškem blagu. Mimo te-

Od 23. marca do 15. junija 1964 v Ženevi:

Konferenca OZN o trgovini in razvoju

Po dolgih predpripravih je Ekonomsko-socialni svet OZN sklenil, da bo svetovna konferenca o trgovini in razvoju prihodnje leto v Ženevi, in sicer v času od 23. marca do 15. junija. Ob koncu razprave o poročilu pripravljalnega odbora je Ekonomsko-socialni svet pozval vse udeležence prihodnje konference, naj resno proučijo predlog za konkretne mednarodne akcije in skušajo najti praktična sredstva in načine za njihovo uresničitev. S tem bi pripomogli, da bi na konferenci lahko dosegli osnovni sporazum o novi mednarodni politiki na področju trgovine in gospodarskega razvoja.

Svet je prav tako izrazil upanje, da bo konferenca omogočila vladam, da bodo na področju mednarodne trgovine in gospodarskega razvoja izvedle ukrepe, ki bodo pospešili gospodarski razvoj manj razvitih držav ter gospodarski napredek in stabilnost po vsem svetu. V posebni resoluciji, v kateri je določil čas trajanja konference, je Ekonomsko-socialni svet tudi sklenil, da bo konferenca na ministrski ravni. Hkrati je sprejel začasni dnevni red konference, ki ga je predlagal pripravljalni odbor, in podprl predlog, naj bo tretje zasedanje pripravljalnega odbora na začetku prihodnjega leta v New Yorku.

Pobudo za sprejem te resolucije, v kateri je poudarjena podpora zahtevi držav v razvoju po nujnih ukrepih in mednarodni akciji za povečanje mednarodne izmenjave, je dalo skupno osem držav v razvoju, med katerimi je tudi Jugoslavija. Države v razvoju so med razpravami o pripravah za

konferenco dosledno zastopale enotno stališče in tako dokazale svojo odločnost pri delu in prizadevanju za konkreten napredek na bližnji konferenci. Nasprotno pa so se med industrijskimi državami pojavili določeni pridržki do zahteve držav v razvoju, naj bi konferenca dosegla konkretne ukrepe. Ti pridržki so se nanašali predvsem na povečane mednarodne izmenjave in na širše financiranje njihovih razvojnih programov.

Tako kot poročilo pripravljalnega odbora, ki vsebuje številne rezerve in ločena mnenja industrijskih držav glede konkretnega predloga za sklepe, ki naj jih sprejme konferenca, je tudi razprava v Ekonomsko-socialnem svetu ponovno potrdila, da bodo potrebna še dolga pogajanja in večja pripravljenost vlad na konkretne obveznosti, v kolikor bodo hoteli zagotoviti na konferenci napredek, ki ga pričakujejo države v razvoju in svetovna javnost.

Rekordna letina v Vojvodini

Jugoslovanska tiskovna agencija »Tanjug« poroča, da je letošnja žetev v Vojvodini (Vojvodina je »žitnica« Jugoslavije — op. ured.) v glavnem že zaključena in da je letošnja letina po mnenju kmetijskih strokovnjakov ena imed najboljših po vojni.

Dobra organizacija in razdelitev dela sta omogočili vojvodinskim kmetovalcem, da so v dobrih 15 dneh pospravili žito z vseh 484 tisoč hektarov. V žetvi je sodelovalo nad 3000 kombajnov in nad 8600 snopovoznic. Na mnogih velikih gospodarstvih in v kmetijskih združenjih so delali noč in dan, dokler ni bilo vse žito požeto. Z naglo žetvijo so preprečili osipanje visokorodne pšenice, ki je spričo poletne vročine ob koncu junija in v začetku julija naglo dozorevala.

Kmetijsko industrijski kombinati so prvi zaključili žetev in takoj dali stroje na razpolago kmetijskim združenjem, da bi čim prej poželi pšenico, s katero je bilo posejanih nad

200.000 hektarov v kooperaciji. Čeprav še niso znani dokončni podatki o skupnem pridelku pšenice v tej pokrajini, strokovnjaki računajo, da se giblje povprečni pridelok na vsej površini med 28 in 29 metrskih stotov na hektar. Na poljih družbenih gospodarstev bo povprečni pridelok pšenice nekoliko pod 34 metrskih stotov, v kooperaciji pa bo znašal kakih 24 metrskih stotov. Vsekakor pa bi bil pridelok pšenice še večji, če ne bi huda vročina zadnje dni junija povzročila delno zmanjšanje pridelka.

Žetev pa se tudi po drugih predelih Jugoslavije bliža koncu in pričakujejo, da bo že tekom tega tedna pšenica v glavnem požeta na vseh 2.100.000 hektarjih, kolikor so je jeseni posejali. Strokovnjaki so prepričani, da se bodo uresničile njihove optimistične cenitve, po katerih pričakujejo kakih 4.400.000 ton pšenice in rži, torej eno najbogatejših žetev v jugoslovanskem kmetijstvu.

Sindikati in delavske zbornice zahtevajo:

Tesnejše sodelovanje med delodajalci in delojemalci

Na zadnji seji paritetne komisije, ki jo sestavljajo predstavniki delodajalcev in delojemalcev in katere naloga je predvsem izravnavanje nasprotnih stališč med socialnimi partnerji, so zelo obširno govorili o novih oblikah sodelovanja. S strani sindikatov in delavskih zbornic je bilo poudarjeno, da mora biti to sodelovanje v bodoče mnogo tesnejše, zlasti pa je potrebno izdelati dobro premišljene programe, ker le tako bo mogoče ohraniti razvoj gospodarstva in zagotoviti njegovo nadaljnje naraščanje. Predstavniki delojemalcev so tozadevne predlo-

ge že ponovno predali tako zvezni vladi kakor tudi organizacijam delodajalcev, vendar doslej še niso prejeli odgovora. Na ponovno intervencijo so predstavniki delodajalcev na zadnji seji paritetne komisije izrazili pripravljenost, da bodo najkasneje do začetka septembra povedali svoje stališče h tem predlogom.

Komisija je hkrati obravnavala tudi razne zahteve po zvišanju cen ter konkretno pristala na podražitev piva za 20 grošev pri litru (nekateri govorijo tudi o 40 groših), ki je začela veljati z 22. julijem. Za razne panoge delojemalcev pa je komisija dovolila pogajanja o povišanju plač, medtem ko pri delavcih v kovinski in rudarski industriji ni dosegla sporazuma, ker so zaslopniki delodajalcev opozorili na posledice, ki bi jih imelo povišanje plač, z drugimi besedami: če bi se povišale plače, bi se dvignile tudi cene. Ker pa komisija ni dosegla sporazuma, se bodo pogajanja po petih tednih, to je 24. avgusta, lahko avtomatično začela.

V zvezi s stalnimi podražitvami življenjskih potrebščin se vedno spet omenjajo cene mesa, pri katerih je zlasti v poletni sezoni opaziti naravnost škandalozen razvoj. Kakor smo pred nedavnim poročali tudi v našem listu, se je s tem vprašanjem bavila posebna anketa, ki jo je sklical deželna vlada. Čeprav je bilo takrat izrečenih veliko besed, se v dejanjih ničesar ni spremenilo, nasprotno, problem postaja le še bolj pereč in so se z njim — tokrat v okrajnem okviru — ponovno bavili v Beljaku. Vendar tudi od te konference verjetno ni pričakovati zadovoljivih uspehov, če se na merodajnih mestih ne bodo odločili za dovolj učinkovite ukrepe proti neodgovornim navijalcem cen.

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Na povabilo podržavljene industrije sta prispela na Dunaj belgijski industrijski minister Andre Spinoy in madžarski zunanjetrgovinski minister dipl. ing. Jenő Incze. Na svojem obisku sta si ministra ogledala obrate podržavljene industrije. Konkretnih trgovinskih razgovorov ni bilo.

CELOVEC. — Po reviziji, ki jo je izvedlo ministrstvo za obrambo, so ugotovili pri koroškem vojaškem poveljstvu nerednosti pri denarnem poslovanju v zvezi s koroškimi plebiscitno-spominskimi streljanji v letih 1960, 1961 in 1962. Pri nerednostih udeležena pripadnika vojske, en častnik in en podčastnik, sta bila odpuščena iz službe. Proti obema so uvedli disciplinarni in sodnijski postopek.

SANA. — Jemenski predsednik Salal je potrdil pripravljenost Jemena, da postane član predlagane arabske federacije. To jemensko zahtevo so v načelu sprejeli ZAR, Sirija, in Irak. Predsednik Salal je tudi dejal, da je pristop k federaciji za Jemen nujna potreba in najvil ustanovitev jemenske ljudske fronte, kar je v skladu z določili, ki jih vsebuje tripartitna deklaracija o federaciji.

NEW YORK. — Ameriški dnevnik »Newday« je objavil novice, da bo newyorški guverner, republikanec Nelson Rockefeller, kandidiral na preliminarnih volitvah Republikanske stranke pri prihodnjem letu. Na teh volitvah bo Republikanska stranka postavila svojega kandidata za prihodnje predsedniške volitve v ZDA.

WASHINGTON. — Voditelj ameriškega gibanja za državljanske pravice črncev Martin Luther King bo že pred koncem letošnjega leta odpotoval v vzhodno Afriko. Poleg Kenije bo obiskal tudi Tanganjiko, katere predsedniku so pred nedavnim napravili v ZDA tople sprejeme. Med bivanjem tanganjiškega predsednika Nierereja v Washingtonu se je King udeležil sprejema na čast afriškega gosta.

LONDON. — Voditelj laburistične stranke Harold Wilson je izjavil, da je Velika Britanija izgubila tržilišča v ZDA, Nemčiji, Japonski in drugih državah. Dodal je, da bi se britanska trgovina lahko ponovno razširila, če bo se usmerila na zadovoljevanje potreb Commonwealtha. Izrazil je mnenje, da bi morala Velika Britanija na neuspeh pogajanj za njeno vključitev v EGS odgovoriti s sodelovanjem v planu razvoja Commonwealtha. Očital je konservativni vladi, da ima Commonwealth za mirne s trgovinskega vidika »in dodal, da laburisti ne sprejemajo takega pojmovanja in da bi laburistična vlada vzpostavila posebno telo za finančno in tehnično pomoč nerazvitim deželam Britanske skupnosti narodov.

BEJRUT. — Moskovska narodna banka odpira svojo podružnico v Bejrutu. Osnovni kapital banke znaša okrog 35 milijonov libanonskih lir ali okrog 4 milijone funtov šterlingov. Glavni cilj banke bo opravljanje finančnih operacij za Sovjetsko zvezo in ostale dežele Vzhodne Evrope v zvezi s transakcijami, izvozom in uvozom. Sovjetska zveza in vzhodnoevropske dežele posvečajo v zadnjih letih vse večjo pozornost razvoju gospodarskih odnosov z arabskimi deželami. Pričakujejo, da bo otvoritev te banke olajšala njihovo poslovanje z arabskim svetom.

BANGKOK. — Na sedežu gospodarske komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod ECAFE v Bangkoku so podpisali sporazum, po katerem bodo konec prihodnjega leta v Bangkoku odprli azijski inštitut za gospodarski razvoj in planiranje. OZN je dala na razpolago 2,4 milijona dolarjev.

NEW YORK. — Generalni sekretar U Tanf bo na letošnjem zasedanju Generalne skupščine predlagal proračun za leto 1964 v višini 96,5 milijona dolarjev.

PRAGA. — V Češkoslovaško so pobegnili trije zahodnonemški vojaki in zaprosili za politični azil. Izjavili so, da nočejo služiti v vojski, v kateri poveljujejo hitlerjevski oficirji. V Češkoslovaški bodo opravljali svoje civilne poklice.

BONN. — Zahodnonemški zunanji minister Schröder se je izrekel za razširitev trgovinskih odnosov Zahodne Nemčije z vzhodnoevropskimi državami. Pri tem je tudi izjavil, da bi bila bonnska vlada pripravljena nadaljevati nedavno pretrgana pogajanja z Jugoslavijo. »Če bi se pokazale možnosti,« je dejal minister, »ne bodo šle po vodi zaradi Zvezne republike.« Minister je dal to izjavo o Jugoslaviji po vrsti izrazov obžalovanja, ki so rezultat precej vztrajne kritike gospodarskih krogov. V uradnih komentarjih samih so ugotovili, da je javnost kritično sprejela prekinitve pogajanj v Münchenu.

MARIBOR. — Predstavniki mariborskih kulturnih ustanov so se pogovarjali s predsednikom kulturne institucije Forum Stadtpark iz Graza Emilom Breisachom in podpredsednikom Güntherjem Waldorgom o možnosti tesnejšega kulturnega sodelovanja med Mariborom in Grazom. To sodelovanje naj bi se razvijalo pri izmenjavi likovnih razstav, obiskov književnikov in drugih kulturnih delavcev ter publikacij.

MOSKVA. — Po vesteh iz dobro obveščenih krogov, ki jih je predsednik Sovjetske zveze deloma potrdil dopisniku tiskovne agencije Reuter v Moskvi, bo predsednik ministrskega sveta Sovjetske zveze in prvi tajnik KP SZ Nikita Hruščov okrog 20. avgusta prispel na večdnevni osebni obisk v Jugoslavijo. Po informacijah iz tistih virov se pričakuje, da bo skoraj istočasno, oziroma malo pred prihodom predsednika vlade, prispel na obisk v Jugoslavijo tudi predsednik madžarske vlade Janos Kadar. Ni izključeno, da bo torej avgusta prišlo na Brioni do trojnega sestanka Tito-Hruščov-Kadar.

BEograd. — Kot gost zavoda za zdravstveno zaščito Srbije je prijetni petek prispel v Beograd dr. Albert Sabin, tvorec živega cepiva proti otroški parali. To je drugi obisk uglednega ameriškega zdravnika in znanstvenika v Jugoslaviji. Dr. Sabin je prvič obiskal Jugoslavijo leta 1960, ko se je njegova vakcina prvič pričela uporabljati. Od tega obiska je bil v Jugoslaviji nad pet in pol milijona otrok cepljenih z njegovim cepivom. Dr. Sabin je novinarjem izjavil, da se je njegovo cepivo pokazalo kot zelo učinkovito zaščitno sredstvo v borbi proti poliomielitisu in se trenutno množično uporablja v številnih državah.

LAUTENBRUNNEN. — Dva francoska alpinista sta se ubila, ko sta padla v prepad med plezanjem na Jungfrau (4158 metrov) v Bernskih alpah.

Jutrišnji svet bo takšen kakršne knjige bere mladina

Na letošnjem pedagoškem tednu učiteljev je višji študijski svetnik, šolski nadzornik dr. Harald Haselbach, predaval o tvarini, ki ni zanimiva in važna le za učitelje temveč tudi za široko javnost, posebno za vse, ki se zasebno ali organizacijsko ukvarjajo z vzgojo mladine v koristne in dobre člane človeške družbe. Brez dvoma pripada ta naloga tudi našim prosvetnim društvom.

Mlad človek ima bujno domišljijo, dovzeten je za dobro in lepo, izpostavljen pa je tudi vplivom slabega. Predavanje je imelo naslov: »Otrok in nevarnost plažne in umazane literature«. Predavatelj se je opiral na besede Ericha Kästnerja, ki je dejal, da bo jutrišnji svet takšen, kakršna je mladinska literatura danes in hkrati opozoril na vrednote dobre mladinske knjige, ker prav ob njej se oblikuje v mladini nazor o svetu in življenju za vso bodočnost.

Med drugim je povedal, da je potrebno v današnjem hitrem fizičnem razvoju mladih ljudi preprečiti v zvezi s tem vznemirljivo duševno pehlost in zastonost kot posledico blaznosti po slabem branju, s posebno pozornostjo dobri mladinski knjigi in jo posredovati v roke mladih.

Brezvestna težnja po trgovskih dobičkih je za mnoge vrhovno merilo, ne glede na to, da s knjižno mladinsko plažo vnašajo strup v mlada srca. V Avstriji, je dejal predavatelj, je prišlo celo tako daleč, da se prosvetni minister ni mogel uveljaviti nasproti trgovinskemu ministru, ko je zahteval zaporo kevarne mladinske literature.

Mladini je na stečaj odprta pot do malo-vredne knjige in z njo do nebrzdane utešitve plehke zabave in lagodnega zapravljanja časa. Slaba knjiga vzbuja v mladih ljudeh nagone po senzaciji in užitku, nagon po moči in sili vsrkava mladina iz slabe literature. Namesto idealov pravičnosti in ljubezni do so-človeka naj govori pest, nož in morilno orožje. Temu je pripisati tudi žalostno kriminalistiko mladoletnih.

Najnevarnejše v literarni plaži je izmalichenje okusa. Mladina prepogosto sega po knjigah, ki je duševno nikdar ne morejo razviti v pravo smer in ji predočiti zdravo povzročajo z življenjem in svetom. Govornik je označil poceni knjige o lahkib dekletih in ženah kot najbednejše literarne zmazke.

Med drugim je predavatelj kritično obsodil časnike, ki v središče svojih reportažnih izlivov prinašajo v sliki in besedi najrazličnejše škandale, dogodivščine iz nočnih lokalov, o sex-bombah, o bančnih direktorjih, ki razmetavajo denar, možeh v odnosih z dvomljimi ženskami in podobno. Hudo je grajal, da o ljudeh, ki iz dneva v dan naporno in marljivo delajo ter ustvarjajo dobrine, ki vendar predstavljajo polovico človeštva, skoro da nič ne prinašajo v teh časnikih, kar izmaličuje pravo sliko poštenega življenja in sveta ter škoduje nazoru pravilnega razumevanja sveta in življenja.

Nadalje je predavatelj nasvetoval, da je treba knjige tako izbirati, da pride otroku v roke prava in primerna knjiga ob pravem raz-

Podelitev Kajuhovih nagrad

ob obletnici vstaje slovenskega naroda

Tretjič so bile letos ob Dnevu vstaje slovenskega naroda podeljene Kajuhove nagrade, ki sta jih ustanovila Zveza združenj borcev NOV in založba Borec. Medtem ko je bilo prvo leto vloženih le 26 del 25 avtorjev, se je število kandidatov lani povečalo na 29, letos pa je že 46 avtorjev predložilo 59 del.

Letos je bilo podeljeno naslednje število nagrad: 1 prva, 2 drugi in 5 tretjih nagrad. Prvo nagrado v znesku 400.000 dinarjev je prejel Tone Svetina za svoj roman »Ukana«, drugi nagradi po 300.000 dinarjev sta prejela Alojz Srebotnjak (za glasbeno delo »Requiem za talca«) in Ive Šubic (za sliko »Vojna«), dobitniki tretjih nagrad po 200 tisoč dinarjev pa so Franc Škerl (za tekst »Narodnoosvobodilno gibanje na srednjih šolah v Ljubljani«), Franc Sotler (za tekst »Pohod XIV. divizije«), Darja Vošnjak in Milka Kovič (ki si nagrado delita za tekst »Prebreni hudournik«), Stanka Vilhar (za tekst »Sence pod Matajurjem«) in Ivan Seljak (za ciklus risb s tematiko narodnoosvobodilne borbe).

Nagrade so bile podeljene v okviru lepe proslave, katere so se udeležili mnogi predstavniki političnega, kulturnega in javnega življenja. V imenu ustanoviteljev nagrad je spregovoril Franček Mirič, ki je med drugim poudaril: Ime revolucionarja poeta, ki

Filmski festival v Moskvi

Letošnji III. mednarodni filmski festival v Moskvi, ki je bil pred nedavnim zaključen, je daleč prekosil obe prejšnji prireditvi v podestolnici Sovjetske zveze. Letošnjega festivala se je namreč udeležilo 56 držav, ki so poslale 33 celovečernih in prav toliko kratkih filmov. Poleg tega pa se je za časa festivala zbralo v Moskvi okoli 900 delegatov iz 63 držav vseh kontinentov, posamezne filme pa si je ogledalo kakih 500 novinarjev in filmskih kritikov.

vojnem času. Ustvarjati in posredovati dobro nečje, kar se za mladino storiti more. Žal, da mladinsko knjigo pomeni storiti najdražje, se o škodljivosti, ki jo povzroča malovredna knjižna plaža, v zadnjem času vse premalo govori in piše in se dejansko proti temu zlu nič bistvenega ne ukrene, čeprav zavzema vedno večji obseg.

Učitelji so predavanju sledili z zanimanjem in velikim razumevanjem. Napotila bodo brez dvoma tudi s pridom izkoriščali pri vzgoji mladine.

Za slovensko govorečo mladino ima »Naša knjiga« v Celovcu napredaj vrsto lepih zdravih mladinskih knjig. Posegajte po njih, učitelji in šolska vodstva pa naj z njimi izpopolnijo tudi šolske knjižnice.

ga je osvojila naša nagrada — Kajuhova nagrada, ne spodbuja le spominov na velika dejanja iz naše polpretekle zgodovine, temveč povezuje in zavezuje preživele in rojene, sedanje in bodoče rodove, vse, ki ustvarjalno oblikujejo novo socialistično družbo, tiste, ki pišejo in ki berejo, ki pojejo in poslušajo, ki upodabljajo in ki gledajo, da sedanost in prihodnost pretekejo z vsem plemenitim, kar je dala oborožena revolucija, kar so v njej in z njo ustvarili ljudje.

Važna pridobitev za slovensko novinarstvo

Katedra za novinarstvo in publicistiko v Ljubljani

Že s pričetkom novega šolskega leta bo na Visoki šoli za politične vede v Ljubljani začela z rednim delom novoustanovljena katedra za novinarstvo in publicistiko, ki pomeni važno pridobitev za slovensko novinarstvo. Za študij novinarstva vlada veliko zanimanje in je že doslej prijavljenih precejšnje število novinarjev, ki žele izpopolniti svoje znanje. Veliko interesentov pa je tudi med maturanti, ki so končali srednjo šolo in se sedaj vpisali na prvo stopnjo Visoke šole za politične vede.

Študij na visoki šoli traja 4 leta in prejme slušatelj temeljno izobrazbo s področja političnih, filozofskih, socioloških, ekonomskih in zgodovinskih ved, mednarodne politike in drugih družbenih ved. Na drugi stopnji se slušatelji opredelijo za dopolnilni študij z novinarskih predmetov, ki obsegajo sociologijo

KULTURNE DROBTINE

● Pod pokroviteljstvom UNESCO, organizacije OZN za prosveto, kulturo in znanost, je v Londonu izšel prvi zvezek Zgodovine človeštva. Ta monumentalni ciklus s področja univerzalnega razvoja kulture in znanosti na svetu bo skupno obsegal šest knjig. Prva knjiga obravnava predzgodovinsko obdobje, glavna avtorja pa sta angleška arheologa Jacqueline Hawkins in Leonard Woolley. Razen v angleščini bodo izdane te zgodovine izšle tudi v drugih jezikih.

● Na pobudo sveta za prosveto in kulturo so v Ljubljani imenovali žiriji pripravljalni odbor, ki vodi priprave za proslavo 150-letnice Frana Miklošiča, slavista svetovnega slovesa. Proslava, ki bo 20. oktobra, bo imela obeležje kulturnega praznika ter bo osrednja prireditel, s katero bodo v ljubljanski komuni počastili tudi zgodovinsko II. zasedanje AVNOJ in obletnico Kočevskega zbora.

javnega mnenja, teorijo družbenega obveščanja, sistem družbenega obveščanja v Jugoslaviji, mednarodno obveščanje in propagando, teorijo in prakso novinarstva s posebnim oziranjem na posamezne zvrsti, poglobljeno znanje o sredstvih javnega obveščanja, izbrana poglavja iz zgodovine novinarstva in slovenski jezik s stilistiko.

Teoretični študij na novinarski katedri je trdno povezan s prakso. Zlasti predmet teorija in praksa novinarstva je orientiran na seminarsko delo in prakso v redakcijah. Slušatelj novinarske smeri bo dolžan opravljati obvezno prakso v eni izmed redakcij ali ustanov javnega informiranja. Katedra bo za svoje slušatelje organizirala tečaje stenografije, strojepisa in drugih profesionalnih veščin. Poleg tega pa bodo slušatelji novinarske smeri obvezno študirali dva tuja jezika.

»Ne bi se hoteli slovensko učiti?«

Praktičen učbenik slovenskega jezika

Pri založbi »Mladinska knjiga« v Ljubljani je izšel praktičen učbenik slovenskega jezika, in sicer v nemškem, angleškem, francoskem in španskem jeziku. Učbenik obsega 24 lekcij, ki so vse prirojene praktičnim potrebam v vsakdanjem življenju. To ni suhoparna gramatika s strogimi zakoni, marveč nas učbenik takorekoč mimogrede seznaja z bogastvom slovenskega jezika, ko nas spremlja na obisku v Ljubljani, v veleblagovnici, pri kosilu, na trgu, na gradu, v gledališču, na razstavi, na Bledu, na morju, v šoli, pri športu, v Planici, na pošti, pri frizerju, v potovalnem uradu, v industrijskem mestu, v vinskih gorah, med rudarji in na kolodvoru.

Skratka: za tistega, ki slovenskega jezika še ne pozna, bo novi učbenik dobrodošel spremljevalec na izletu v sosedno Slovenijo, kjer ga bo seznanil s krajevnimi lepotami dežele in mu nevsiljivo približal jezik njenih prebivalcev. Za učenje ni potreben učitelj in ni potrebna šola, učbenik nas povede sredi živahnega življenja in nam daje odgovore na vsa števila vprašanja, ki se nam vsiljujejo ob vsakem koraku, če smo med ljudmi, katerih jezika še ne poznamo. V prvi vrsti prirojen za slovenske izseljence, ki morda po mnogih letih in desetletjih spet prvič obiščejo svojo staro domovino, bo učbenik prav tako koristil tudi števili turistom, ki hočejo svoj dopust preživeti v Sloveniji. Pri tem pa je treba zlasti poudariti, da učbenik ni le praktičnega, marveč tudi velikega vzgojnega pomena, saj bo prispeval k boljšemu razumevanju med dvema sosednima narodoma.

Učbenik obsega 118 strani in vsebuje poleg že omenjenih 24 lekcij tudi bogat slovarček. V broširani izdaji stane samo 30 šilingov in ga lahko dobite v knjigarni »Naša knjiga« v Celovcu, Wulfengasse.

Vloga Združenih narodov

pri uveljavljanju človeških pravic na svetu

Med svojim nedavnim obiskom v Evropi je generalni sekretar OZN U Tant obiskal tudi Italijo. Ob tej priložnosti je imel na sedežu informacijskega centra OZN v Rimu predavanje o razvoju človeških pravic v svetu in o vlogi, ki so jo pri tem imeli Združeni narodi. Tržaški »Primorski dnevnik« je iz tega predavanja objavil glavne misli, ki jih ponatiskujemo tudi mi.

Ni potrebno, da bi tu omenjal, kako stara je borba za človeške pravice. Prvi znaki težnje do uživanja človeških pravic in temeljnih svobod so izhajali že iz prvih začetkov same zgodovine. Toda to, kar bi hotel tu poudariti, je, da so se te težnje prvič konkretizirale kot vseobčilen cilj zahvaljujoč statutu Združenih narodov.

Res je, da so bili med mednarodnimi instrumenti, s katerimi se je zaključila prva svetovna vojna, tudi razne pogodbe in deklaracije, ki so se nanašale na pravice določenih nacionalnih manjšin in ki so priznavale nekatere človeške pravice na področjih, ki so bila postavljena pod mandatno upravo. Toda še daleč smo bili tedaj od tega, da bi dojeli sistem mednarodnih jamstev o temeljnih človeških pravicah. Dovolj je omeniti, da so predlogi, da naj bi v pakt Društva narodov vključili nekaj klavzul o plemenski enakosti in o jamstvih proti verskemu preganjanju, naleteli na plošen odpor, tako da jih je bilo treba opustiti.

V dobi med obema svetovnima vojnama se je civilizirani svet zgra-

žal nad grozotami, ki jih je v nacistični Nemčiji vršil človek nad človekom, in čim bolj je vojna širila nacistično zlo po zasedenih deželah, tem večja je postajala tesnoba v človeštvu. Iz tega se je rodila odločen sklep, za vsako ceno preprečiti, da bi se nasilja in nacistična barbarstva ponovila. To občute pa vendarle ni bilo soglasno sprejeto in potrebne so bili veliki napor s strani številnih držav, združeni z napor nešteti nevladnih organizacij, da bi se za-rodok o človeških pravicah, ki ga vsebujejo »predlogi« iz Dumbarton Oaksa, mogel razviti in da bi se dal ustrezen poudarek tistim normam o človeških pravicah, ki jih danes zasledimo v sedmih različnih členih statuta Združenih narodov.

Ne morem tu navesti vseh tovrstnih načel, ki jih vsebuje statut, vsekakor pa ne morem mimo tega, da bi katero ne omenil: uvod v statut Združenih narodov ponovno potrjuje vero v osnovne človeške pravice, v dostojanstvo in plemenitost človeka. Člen 1 statuta postavlja med osnovne cilje Združenih narodov dosego mednarodnega sodelovanja v

spodbujanju in opogumljanju k spoštovanju človeških pravic in vseh temeljnih svobod in ne glede na plemensko pripadnost posameznika, na njegov spol, jezik ali versko prepričanje. Člen 55 v odstavku C zatrjuje, da je spodbujanje s strani Združenih narodov, spoštovanje in upoštevanje teh pravic ter svobode osnovni pogoj za ustvaritev tistih pogojev trdnosti in blagostanja, ki so nujni za to, da bi med narodi vladali mirni in prijateljski odnosi, ki bi temeljili na spoštovanju načela o enakopravnosti ter pravici do samoodločbe narodov.

Na temelju člena 56 se vsi člani Združenih narodov obvezujejo, da bodo kolektivno ali posamič, v sodelovanju z Združenimi narodi, delovali za dosego tega cilja.

Generalni skupščini je povrh vsega s členom 13 statuta poverjena naloga, da podvzame proučevanje in da je priporočila, kako spodbuditi in olajšati dejansko izvajanje teh norm, ki naj zajamejo vse in ki se, seveda, nanašajo na človeške pravice in temeljne svobode. Hkrati sta gospodarski in socialni svet Združenih narodov dolžna sodelovati pri tem (člen 62 — 2) in jima člen 68 nalaga, da med drugim tudi ustanovitev komisije, katere naloga je začeti akcijo za spoštovanje človeških pravic.

To, kar preseneča, ni toliko dejstvo, da so bile norme, ki se nanašajo na človečanske pravice, vnešene v statut, kot pa dejstvo, da je bila človeštvu potrebna tako dolga doba, da bi se sploh zavedlo tesne po-

vezave, ki obstaja med temi pravicami in drugimi njegovimi težnjami. Čemu bi se naj borili za ohranitev miru in mednarodne varnosti, če ne zato, da bi zajamčili pravice do življenja, do svobode, do sreče? Čemu bi težili k gospodarskemu razmahu, če naj bi ta ne služil k spodbujanju, kot dobesedno pravi statut Združenih narodov, »k povečanju življenjske ravni in k večji svobodi«? In vendar, prav zaradi dejstva, da se človeške pravice tesno nanašajo na odnose med državo in njenimi državljani, so bili Združeni narodi primorani in bodo tudi v bodoče primorani boriti se proti revindikacijam oblasti, ki si jih lastijo države. Trdilo se je na primer, da navodila člena 2, odstavek 7 statuta, ki določajo, da nobena norma statuta ne pooblašča Združenih narodov, da posegajo v zadeve, ki bistveno spadajo v notranjo kompetenco posamezne države, ne morejo prisiliti neke države članice OZN, da bi te zadeve podvrgla neki proceduri pravilnika Združenih narodov, kar z drugimi besedami pomeni, da Združeni narodi ne morejo niti razpravljati o nečem, kar neka država članica smatra za nekaj, kar pripada izključno njeni kompetenci.

Kljub temu pa ni nikakega dvoma glede tega, ali je dopustno kaj podvzeti v zaščito človeških pravic, ki jih zagotavlja statut. Gre v tem primeru za razprave, študije, priporočila, konvencije in posvetovanja z organizacijami, ki niso na oblasti, nadalje za ustanavljanje komisij in pomožnih organov, tehničnih in po-

svetovalnih služb. Če je res, da teh sredstev, ki se jih poslužujejo Združeni narodi, ne smemo precenjevati, je hkrati tudi res, da njihove vrednosti ne smemo podcenjevati. Ta sredstva so se namreč uporabljala in prišla do veljave v tistem vzdušju, ki ga lahko ocenimo kot najbolj intenzivno sodelovanje držav članic OZN z Združenimi narodi v napori, ki jih Združeni narodi vršijo, da bi spodbujali in pospeševali spoštovanje človeških pravic.

Eno izmed vprašanj, ki se pogosto postavlja, je tudi vprašanje, ali ni sama predpostavka, da odnosi, ki vladajo med državo in njenimi državljani, niso v vseh državah enaki, velika ovira za vzpostavljanje takih odnosov med posameznimi državami in Združenimi narodi? Te ovire, kot se je doslej pokazalo, ne morejo biti nepremostljive, kadar se stvari lotijo Združeni narodi, kajti vedno močnejše je spoznanje držav in narodov, da nobena država, da nobeno ljudstvo nima monopola na pravičnost, svobodo in človeško dostojanstvo. Poleg tega, ko določene države spoznajo tuje izkušnje in ko si te izkušnje med seboj posredujejo, kot na primer na raznih regionalnih seminarjih o človeških pravicah, ki so organizirani v programu posvetovalnih služb, že s samim tem se te države napotijo v smeri, ki nujno vodi k tistemu razumevanju, ki je nujno na ustanavljanje medsebojnih odnosov ne glede in izven političnih ali drugih ovir.

(Se nadaljuje)

Obvestilo staršem

zaradi odhoda otrok na letovanje
v Savudrijo

Druga skupina otrok za letovanje v Savudriji odpotuje s Koroške v sredo, dne 31. julija t. l. Otroci vstopajo v vlak v Celovcu, Beljaku in v Podrožici.

Zbirališča in čas zbiranja so določeni tako-le:

Celovec: ob 12.00 uri v čakalnici II. razreda glavne železniške postaje;

Beljak: ob 13.00 uri v čakalnici II. razreda glavne železniške postaje;

Podrožica: ob 13.30 uri na peronu železniške postaje.

Na vsakem zbirališču čaka po en spremljevalec oz. spremljevalka skupine. Starše prosimo, da na zbirališčih otroke osebno izročijo spremljevalcem skupine in da jih ob povratku dne 20. avgusta na istih zbirališčih od spremljevalcev prevzamejo.

Starši otrok, ki so bili sprejeti v drugo skupino, prejmejo te dni pismeno obvestilo. Pismeno obvestilo pa dobijo tudi starši, katerih otrok na letovanje ni bilo mogoče sprejeti.

Zveza slovenskih organizacij
na Koroškem

Povratak prve skupine otrok z letovanja v Savudriji

Otroci, ki se nahajajo v prvi skupini na počitniškem letovanju v Savudriji, se vrnejo v sredo, dne 31. julija t. l.

V Podrožico pridejo z vlakom iz Jesenic ob 15.51 uri. Otroke, ki so doma ob progi Podrožica—Beljak in v Zilji, naj starši čakajo na železniški postaji v Podrožici ali pa na železniški postaji v Beljaku ob 16.43 uri.

Otroci iz Spodnjega Roža, Gur in Podjune pridejo v Celovec ob 17.05 uri naravnost iz Podrožice ali pa čez Beljak ob 18.31 uri. Starši naj otroke čakajo pri vlaku na železniški postaji Celovec ob 17.05 uri. Če jih s tem vlakom ne bo, naj čakajo do 18.31 ure.

Zveza slovenskih organizacij
na Koroškem

Iskren sprejem naših maturantov- izletnikov v Ljubljani

Na svojem štirinajst dnevnem izletu po Jugoslaviji so se prvi maturanti slovenske gimnazije v Celovcu samoumevno mudili tudi v metropoli Slovenije v Ljubljani, kulturnem, gospodarskem in političnem središču republike Slovenije, mestu čudovitega gradbenega vzpona na hitri poti k modernemu velenju.

Maturante in njihove profesorje, ki so bili gostje sekretariata za šolstvo SRS, je v Ljubljani pristočno sprejel republiški sekretar za šolstvo Boris Lipužič, ki jim je izrekel iskreno dobrodošlico ter jim želel, da se na potovanju po Jugoslaviji čim bolj spoznajo z življenjem in uspehi kulturnega in gospodarskega življenja jugoslovanske države.

Za lepi sprejem se je v imenu maturantov zahvalil ravnatelj gimnazije dr. Tischler in med drugim naglasil, da je tudi ta ekskurzija prispevek k medsebojnemu seznanjanju in razumevanju.

Na sprejemu v sekretariatu za šolstvo je zbor maturantov zapel več slovenskih pesmi.

Uradni dnevi pokojninske zavarovalnice

Deželni urad Graz — podružnica Celovec bo imela meseca avgusta govorilne dneve v naslednjih krajih na Koroškem: 2. 8. v Šmohorju, Glavna ulica 172, 7. 8. v St. Vidu ob Glini, Friesacher Straße 1, 14. 8. v Spittalu ob Dravi, Lutherstraße 4, 20. 8. v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1 in 27. 8. v Wolfsbergu, Weyerplatz. Uradni čas vsakokrat od 8. do 12. ure.

Ob priložnosti dopolnitve 90 let življenja sta prejela upokojenca Gašper Hudelist v Ve-trinju in Aleš Jörgl v Grabštanju od pokojninske zavarovalnice voščilni pismi in častni darili.

no naši zemlji

Mostovi družijo, ne pa ločijo!

Izgradnja in modernizacija Rožanske državne ceste v dolžini kakih 70 km, ki je še pred leti veljala za eno najslabših prometnih zvez na Koroškem, je v glavnem zaključena. Skozi Rož je bila speljana sodobno urejena cesta, ki odgovarja zahtevam današnje motorizacije, hkrati pa odpira tujskemu prometu eno najlepših dolin naše dežele. Poseben problem pri gradnji oziroma modernizaciji te ceste je bil potok Suha pri Podgorjah, kjer je bilo treba zgraditi nov 200 m dolg most. Po izvedenih načrtovanjih se je gradnja mostu začela julija 1961 in v rekordnem času dobrega leta je bil novi most v surovem stanju dograjen, dokončno izgotovljen in povezan s cestiščem pa letos še pred začetkom glavne sezone.

Čeprav je novi most praktično že več tednov služil svojemu namenu, pa je bil uradno izročen prometu šele prejšnji teden v okviru slavnosti, na kateri je govoril namestnik deželnega glavarja ing. Truppe kot deželni referent za ceste. Marsikdo se je čudil in spraševal, zakaj ta „zakasnitev“, ko vendar pri drugih otvoritvah tudi najmanjših odsekov novih cest nikakor ne čakajo s slavnostnimi akti. Pojasnilo je dal koroški in deloma tudi izvenkoroški tisk, pojasnilo, ki je vsekakor zanimivo in značilno za koroške razmere.

Spet so se namreč oglasili ljudje, ki sicer z gradnjo cest oziroma mostov nimajo ničesar opraviti, vendar hočejo imeti besedo povsod, tudi pri stvarih, ki se jih prav nič ne tičejo. Ti gospodje so zahtevali, naj bi novi most pri Podgorjah imenovali po nekdanjem poveljniku iz plebiscitnih bojev stoletniku Eglseerju. Gotovo nihče noče osporavati zasluge ljudem, ki so se pred dobrimi 40 leti bojevali za domovino, v kolikor seveda njihov boj ni služil velikonemški ideji v smislu Steinacherjeve „zmage v nemški noči“. Vendar je deželni glavar Wedenig na omenjeno zahtevo po intervenciji občine St. Jakob v Rožu pravilno ugotovil, da bi spomin na obrambne boje znova odpiral in poglobljajal nasprotna med prebivalstvom obmejnega področja, kar pa je treba nujno preprečiti v interesu sosedskih odnosov in pomiritve na tem ozemlju. Mislimo, da bi — če mora novi most že res imeti posebno

ime, kar pa sicer ni navada — tudi v tem primeru lahko našli rešitev, kateri ne bi botrovala šovinistična nepomirljivost, marveč bi odražala sodobno željo po mirnem sožitju in sporazumevanju med obema narodoma v deželi, kajti: mostovi družijo, ne pa ločijo!

ln še eno zelo značilno dejstvo je treba omeniti v tej zvezi. Potok Suha — veliki in mali — je tudi v nemških uradnih virih in zemljevidih vedno označen z imenom „Suchagraben“; za novi most pa so celo za potok iznašli novo ime: „Großdürrenbach“. Vendar pa v svoji falsifikatorski vni niso bili dovolj dosledni in tako le nekaj višje od novega cestnega mostu beremo ob železniškem mostu za isti potok še pravo izvirno in dokumentirano ime „Suchagraben“. Toda to ni edini primer načrtnega ponemčevanja, marveč smo prav v zadnjih letih zabeležili že celo vrsto takih primerov, ki pred vso svetovno javnostjo dokazujejo, da demokratična republika Avstrija nadaljuje listo, kar se je začelo v prvi republiki in kar je zlasti forsiral nacizem, marveč nasilno spreminjanje izvirnih in dokumentiranih slovenskih krajevnih imen, kar jasno nasprotuje vsem načelom topografske in ortografske znanosti. S takim samovoljnim posiljevanjem pa bo prav tako malo uspelo zamolčati obstoj Slovencev na Koroškem, kot s poskusi, da bi nas z zlohotnim imenovanjem za „Titoslawenen“ ožigosali za iredentiste in domovini nezveste državljane!

Holbiče pri Škofičah

Po malem napredujemo tudi pri nas za lastno ugodnejše življenje, toda tudi v korist še boljšega tujskega prometa. V našem prirodno lepem, mirnem in prijetnem kraju imamo tudi letos nekaj tujih gostov, ki se počutijo prav dobro pri nas. Zdi se in imamo izkušnje, da so ti gostje bolj svetovljani in s širnim obzorjem ter se ne spotikavajo nad slovensko govorečim prebivalstvom v našem dvojezičnem kraju. Pravilno znajo ceniti vrline med našim ljudstvom in smatrajo za pestro in zanimivo, da preživljajo svoj dopust in se krepijo v kraju katerega naseljuje slovensko in nemško govorče prebivalstvo. S takimi turisti smo zadovoljni in kakor je podoba, so z nami zadovoljni tudi oni.

Nam in tujim gostom je bilo ustrezno z napravo danes že skoraj neizogibno potrebnega obveščevalnega sredstva — telefona. Pred nedavnim so opremili javen telefon v gostilni pri Perdacherju v Holbičah. Treba je le voliti številke in že lahko govorimo s komur koli v najoddaljenejšem kraju. Koristne naprave se pridno poslužujemo, da se pomenimo, s komur želimo ter si na ta način prihranimo včasih dolgo pot za osebno razgovor s tistim, s katerim imamo opravka.

Telefonska naprava nas veseli. Treba pa

bo v doglednem času izvesti še druge ugodnosti in nadejamo se, da se bo to tudi zgodilo. Tako na primer imamo v mislih asfaltiranje ceste na odseku Škofiče—Klopce s povezavo s St. Iljem. Za pljuča nas samih je koristno, da ne vsrkavamo škodljivega prahu, ki ga motorna vozila dvigajo cele oblake. Razumljivo pa je tudi, da letoviščarji niso veseli, če morajo mimo vseh pokrajinskih krasot, osvežujočih sprehodov po senčnatih gozdovih in čudovitega razgleda v okolico plačevati tudi neprijeten prah in kvariti svoja vozila na pomanjkljivi cesti.

Marija na Zili

Prejšnjo soboto ponoči je orožniška patrulja zapazila, da gori v mizarški delavnici najemnika Pahojnika. Poslopje je bilo zgrajeno iz lesa ter je popolnoma pogorelo. Razen tega je ogenj uničil vse stroje in drugo mizarско orodje in cenijo požarno škodo na okoli 300.000 šilingov. Patrulja je seve nemudoma alarmirala krajevno požarno brambo, ki je v kaj hitrem času vstopila v akcijo. Na pomoč so prihitele tudi sosednje požarne brambe, toda s skupnimi močmi jim je le uspelo, da so preprečili razširitev ognja na sosednje objekte. Domnevajo, da je ogenj nastal po samovžigu zaradi nakopičenih skobljancev.

Borovlje

Predzadnjo nedeljo je glavna požarna bramba v Borovljah dobila in prevzela v svoje koristne namene novi moderni motorni vozil za učinkovito uporabo v primerih požarnih nesreč. L F-7-kombi je opremljen z novimi gasilskimi tehničnimi priključki, drugo vozilo pa je brzo vozilo s suhim gasilnikom. Razen tega je bramba dobila dihalne zaščitne naprave in sanitetna sredstva.

Slavnostni izročilni vozil in druge opreme svojemu namenu je prisostvovala velika množica borovelskega prebivalstva. Na slavnost je prikorakalo tudi več sosednjih požarnih bramb.

Po dobro uspelem gasilskem predvajanju mladinske skupine gasilcev pod vodstvom

gasilskega mojstra Ulbrichta je sledila prav tako uspela velika gasilska vaja pod poveljstvom glavnega požarnega mojstra Struggerja. Popoldne je bila na vrtu hotela Scholz velika gasilska poletna zabava s sodelovanjem mestne godbe, kapele Rudija Platzerja in plesne godbe.

Sedemdesetletnica urednika Ziegerja

Prejšnjo soboto je predsednik novinarskega sindikata na Koroškem, dipl. trgovec Karl Zieger, praznoval sedemdesetletnico svojega življenja. Jubilar je še z iredno svežino dejaven v svojem poklicu. Čestitkam se pridružujemo.

Vloga turizma za medsebojno spoznavanje

Ni dvoma, da je tujski promet zelo važnega gospodarskega pomena. V mnogih krajih in deželah predstavlja bistven del dohodkov z močnejšo konzumacijo, nočninami in drugimi plačanimi uslužnostmi. Tujski promet je donšalec deviz za krepitev finančnega gospodarstva države in dežele, zaradi tega tudi pri nas na Koroškem in v Avstriji sploh priteguje vso pozornost gospodarskih krogov.

Ogromen je razmah tujskega prometa v zadnjih letih. Milijone je ljudi, ki se zdaj vsako poletje podajo na letovanja in potovanja do malega po vsem svetu z vlaki, avtomobili, avtobusi, letali, motorji, ladjami, skratka z vsemi mogočimi prometnimi sredstvi.

Takih močnih tokov tujskega prometa bi si pred nekaj desetletji ne mogli predstavljati. Takratni zelo redke medsebojni stik med ljudstvi različnih narodov in držav je pripisali razen maloštevilnim hitrim prometnim sredstvom tudi čudnim izmaljenim predstavam naroda o narodu. In tudi če je šlo za sosednji narod, so bile te predstave skrajno neživljenjske in nerealistične. Iz takih miselnih predstav so vodili tudi politiko, kar so posebno gojili Nemci, ki so si predstavljali, da so narod »nadljudi«, to je gosposki narod. Iz tega je zrasla nacistična rasistična teorija, ki je imela vse druge narode za manjvredne. Francoze na primer je smatrala za »degeneriran« narod, ki ni za ničesar več sposoben, Angleže so imeli za kompromisarske in nepošteno barantače, Američane za ljudi, ki plešejo okoli dolarja, slovanske narode pa sploh za »podljudi«, manjvredno glupo maso, ki ni vredna, da živi in jo je treba iztrebiti. V takem vzdušju je nacistična ideologija zastrupljala nemško ljudstvo in v tem zmotnem predstavljanju so začeli vojno in so jo seveda tudi zgubili. Zgubljena vojna je vendarle pri mnogih pripadnikih nemškega naroda spremenila mnenje o drugih narodih, žal, da ne pri vseh, kar na žalost še vedno doživljamo pri nekaterih še vedno »včerašnjih« sodeželanah na Koroškem.

Zadnja leta so prav Nemci tisti, ki se kot turisti množično mudijo po letoviščih po vsej Evropi in tudi preko oceana. Pri tem odkrivajo, da drugi narodi niso taki, kot so jim pripovedovale predvsem starejše generacije v prejšnjih letih. S turizmom gine mnenje o manjvrednosti drugih narodov tudi v širokih plasteh »gospokega« naroda. Z dopustov, tudi iz Jugoslavije, kateri tudi prav radi letujejo, se vračajo z obogatitvami in novimi pozitivnimi spoznanji bolj »Evropejci«, kot so bili prej. Vedno manj bi mogel danes kakšen novi ideolog nacističnega kova prepričati Nemce o manjvrednosti drugih narodov in med temi posebno slovanskih ljudstev.

Tujski promet ima tedaj poleg gospodarskih koristi dragocen sociološki in kulturni pomen. Ljudje, ki pridejo z dobro voljo v stik z drugimi narodnostmi, spoznavajo, da smo ljudje približno povsod enaki z enakimi težnjami in enakimi sposobnostmi ter človeškimi nagibi, odlikami in napakami. Dobri, simpatični in sposobni ljudje se najdejo med vsemi narodi. Iz medsebojnega spoznanja se rodi občutek bratstva in medsebojnega spoštovanja ter smisel za dobro razumevanje med vsemi ljudmi. Ne le pokrajinske lepote so, ki jih iščejo današnji turisti v daljnem svetu, temveč v veliki meri tudi etnološke zanimivosti ter kulturni vzponi drugih narodov.

Veliko turistov nemške narodnosti prihaja tudi v naše kraje, ki so pokrajinsko mikavni in slikoviti. Lahko rečemo, da so med temi ljudje širokega obzorja, ki se zanimajo prav zaradi tega za te kraje, ker jih naseljuje dve narodnosti. Govorili smo z nekaterimi in povedali so, da so si osvojili o slovensko govorječem prebivalstvu na Koroškem najboljšo mnenje ter položaj in razmere pravilno ocenjujejo. To pomeni, da so se povzpeli iz ozkega okvira narodnostnega sovraštva, kakor ga žal gojijo v sebi in širijo okrog nekateri ljudje med nami, h katerim moramo v prvi vrsti prištevati narodne odpadnike in tiste, ki šarijo z »vindiarstvom«. Narodni odpadnik sovraži svoj lasten rod tipično janičarsko. V ljudstvu svojih prednikov, staršev in prastaršev lastne krvi ne išče vzpodbudnih lastnosti in primerkov, temveč z naslodo in užitkom vse najslabše. Tako nastrojenje narodnim odpadnikom podzavestno narekuje slaba vest izneverba lastni krvi.

Toda kljub vsemu — prožimo roko potujčenim bratom vsi, ki smo v vseh razmerah in najtežjih okoliščinah obranili zvestobo sebi in svojemu ljudstvu, ker vemo, da niso vedno sami krivi svojih zablod, temveč je temu pogosto kriv načrtni sistem močnejšega nad šibkejšim. V družini in skupnosti svojih lastnih ljudi bi se počutili gotovo najbolj srečni in zadovoljni, ker to je povsem naravna stvar.

KOLEDAR

Petek, 26. julij: Ana
Sobota, 27. julij: Rudolf
Nedelja, 28. julij: Viktor
Ponedeljek, 29. julij: Marla
Torek, 30. julij: Abdon
Sreda, 31. julij: Ignacij
Četrtek, 1. avgust: V. sv. P.

Ščegetanje je lahko nevarno

Podložniki vsemogočnih sinov neba, kitajskih cesarjev, so skrbno pazili, da se ne bi zamerili svojim vladarjem. Razjarjeni sin neba si je včasih izmislil pošastno kazen za neubogljivce. Tiste, ki so kakorkoli izzvali njegovo jezo, je ukazal zvezati in po podplatih namazati z medom. Medtem so služabniki pripeljali živali, ki so imele rade ta sladki čebelji proizvod. Uboga žrtev se je zasmejala, ko jo je po podplatu požgečkal mehak in topel jezik. Toda s tem se je šele začelo. Če se je žival naveličala medu, jo je takoj zamenjala druga, a v smeju nesrečneža se je kmalu začutil prizvok groze. To se je nadaljevalo tako dolgo, dokler se ni začel človek v mukah tresti in krčiti ter je naposled s peno na ustnicah in s smejom norca prekoračil prag, ki deli žive od mrtvih.

Antropologi in zgodovinarji nam zagotavljajo, da kitajski cesarji niso bili edini niti ne zadnji, ki so tako kaznovali. Leta 1760 so v Cevannesu, v južni Franciji, mučili nevernike s ščegetanjem. Nekateri so umrli v strahotnih mukah, drugi so, v najboljšem primeru, dobili hud srčni napad. Smrt zaradi smeha je kosila tudi med hrabrih gladiatorji. Hude in nevarne rane v trebušni votlini niso samo skelele, marveč tudi ščegetale ter silile žrtev na smeh in s tem v smrt.

Naši predniki so opazili, da ščegetanje povzroča smeh, vendar se vse do sredine 19. stoletja s tem zanimivim in nenavadnim pojavom niso ukvarjali. Med prvimi znanstveniki, ki so trezno pristopili k temu vprašanju in ga skušali resno obrazložiti, je tudi slavn naravoslovec Charles Darwin. Kot pronicljiv opazovalec je kmalu ugotovil smehu podobno hehetanje, če je požgečkal mlade šimpanze pod roko. Današnji raziskovalci pa gredo dlje, globlje in se trudijo najti odgovor na marsikak zakaj, ki je tesno povezan z reakcijami pri ščegetanju.

Strokovnjaki trdijo, da so raziskave na tem področju pokazale, da ščegeta na začetku ne spremlja smeh. Nekaj dni stari dojenčki so bili po ščegetanju nejevoljni ali razdraženi. Tisti smeh, ki spremlja ščegetanje, pa se pojavi šele, ko je otrok star okoli 4 leta. Po tej starosti pretežna večina ljudi reagira na takšne zunanje dražljaje na določenih delih svojega telesa.

Najobčutljivejše mesto je na prehodu med rebri in trebuhom. Toda to ni področje, kjer človek reagira v prvih dneh življenja. Enajst dni star otrok se najbolj vznemiri, ko ga ščegetamo med nosom in usti. Raziskovalci trdijo, da je to nedvomno zaradi tega, ker so živci pri takem mladem bitju okoli ust in nosa najbolj razviti. Z doraščanjem pa se površina, občutljiva za ščegetanje, širi in se razvijejo ščegetalna središča na čelu, tilniku, vratu, ušesih, pod rokami, na dlaneh in podplati. Pri tem velja opozoriti, da nobeno teh središč ni občutljivejše od drugih in se to spreminja od osebe do osebe. Nekateri ljudje se začnejo smejati, ko jih poščegetamo na vrhu lobanje (to je seveda izvedljivo le pri plešastih) ali jim vrtamo zobe.

Prav te čudne razlike so napotile raziskovalce k smotrnejšemu in načrtnejšemu obravnavanju navidezno smešnega pojava, ki spremlja ščegetanje. Strokovnjaki so vneto beležili reakcije dojenčkov, večjih otrok in njihovih staršev in so prišli do nekaterih zaključkov.

Najmanj zanimiva je nedvomno ugotovitev, da se s starostjo občutljivost za ščegetanje

zmanjšuje. Tisto, kar si niso znali obrazložiti, pa jih je napotilo, da so se lotili statističnih metod in si zapisali rezultate.

»Nagajive sorodnike bo nedvomno preseglo,« pravi skupina zdravnikov in psihiatrov, ki je prisostvovala poskusom, »da novorojenčki na ščegetanje sploh niso občutljivi. Prvi znaki vznemirjenja in razdraženja se pokažejo šele po 11 dneh ali po šestih mesecih, toda dojenčki še vedno ne vedo, kaj jih moti, niti ne znajo določiti mesta motnje in si pomagati s tem, da bi se popraskali.

V drugi stopnji, od šestih mesecev pa vse do štirih let, se otroci ščegetanja sicer zavedajo in jih to moti; vendar ga skušajo ignorirati tako, da postanejo zaspani. To je docela razumljiva rešitev, saj se skuša otrok nevšečnosti ščegetanja izogniti tako, da se zateče v varen objem spanca.

Zadnji stopnji pravimo tudi stopnja postopne prilagoditve. Več kot štirileten otrok reagira na ščeget s smejom in se popraska ali podrgne na mestu motnje. Otroci se je že naučili določiti mesto motnje in jo skušajo s praskanjem omiliti ali odpraviti.

So pa tudi izjeme. Nekateri odrasli poskušajo in se hihitajo, čeprav se trudijo, da bi se obvladali. Taki ljudje so navadno podvrženi močnim emocijam in v svojih odločitvah niso dosledni. Skrajno nasprotni primer

pa so posamezniki, ki dražljaj sicer čutijo, vendar se mu uprejo ali so do njega indifrentni.

Psihiatri in psihologi, tako zahodni, kjer prevladuje Freudova obrazložitev (spolnost je gibalo vsega) kot tudi drugi, so enotnega mnenja, da je koža osnovni stimulans številnih dražljajev in posebej še spolnega nagona. Razen tega so raziskovanja ovrgla tudi splošno razširjeno mnenje, da so ženske na ščegetanje občutljivejše kot moški. Natančno preverjeni rezultati so pokazali, da ščegetanje ne spremlja samo kompleksni reakciji ugodja in bolečine, ampak se pri tem sproži tudi delovanje obrambnega mehanizma. Mesta, na katerih smo za ščegetanje najbolj občutljivi, so tudi najbolj izpostavljena poškodbam. Nekateri strokovnjaki gredo v svojih trditvah še dlje in menijo, da je večina ljudi občutljiva na podplati in dlaneh zato, ker so človekovi predniki nekoč hodili po vseh štirih in so jih ravno roke in noge opozorile na nevarnost.

Še bolj nenavadna in hkrati privlačna je teorija o nastanku smeha. Jamski človek je vedel, da mu grozi nevarnost, ko se je nekaj dotaknilo njegovih las in je to z organizmom zaznaval. Parazitov ali vsiljivih insektov se je skušal znebiti podobno kot konj, to je s treslji kože. Pračlovekove obrambne reakcije v strahu so se sčasoma razširile in zajele še večja področja, prešla v kremženje in naposled v smeh, torej sredstvo, ki nas tudi danes sprosti.

Ta lepa in zanimiva teorija o ščegetanju in izvoru smeha dovoljuje še nešteto drugače. Znanstveniki se zanje lahko odločijo ali pa jih zavržejo. Tisto, česar ne morejo oporekati in tudi nimajo namena, pa je dejstvo, da se človek lahko smeje svojim šalim, vendar samega sebe s ščegetanjem ne more »nasmejati«.

Poševni stolpi

Poševni stolp v Pisi je vsem dobro znan. Graciozna stavba pa dolguje svojo slavo predvsem temu, da stoji poševno. Res se zdi čudno, da se ta 54 metrov visoki stolp še ni zrušil kljub nagnjenosti. Fizikalni zakoni pa to razložijo: dokler bo težiščnica padala znotraj temeljne površine, bo campanile katedrale v Pisi vzbujal občudovanje obiskovalcev.

Čeprav je o tem vprašanju več nasprotujočih si mnenj, je zdaj gotovo, da ta stolp niso namerno zgradili poševno. Po načrtih arhitektov Bonana iz Pise in Wilhelma iz Innsbrucka bi moral stati prav tako pokončno kot druge stavbe. Prvi kamen so položili leta 1174, a ko so campanile leta 1350 dogradili, so ugotovili, da je nagnjen za nekaj metrov. To je povzročila nestanovitnost tal, na katerih je bil zgrajen (peščene naplavine reke Arno). Danes je stolp nagnjen za 4,27 m proti jugu.

Ta poševnost pa je imela vendarle neko korist — razen turistične: Galilei jo je namreč izkoristil za svoja proučevanja prostega pada teles.

Nagnjenost se iz leta v leto veča (3 do 5 mm na leto) in čeprav se trudijo, da bi z betonskimi injekcijami utrdili nosilno plast, je kaj verjetno, da se bo po nekaj generacijah stolp zrušil.

So pa še drugi poševni stolpi v Italiji, na priliko v Bologni, vendar so le-te namenoma zgradili poševno in se po dograditvi niso znatneje nagnili. Tak je stolp Asinelli, ki je visok 115 metrov in je na vrhu nagnjen za 1 meter, sicer pa je povsem nezanemljiv; drugi je stolp Garisenda. Ta je visok le 42 metrov in se je od začetka 15. stoletja nagnil za 2 metra.

Zakaj podnevi ne vidimo zvezd

Zvezde svetijo podnevi in ponoči, le da jih čez dan ne moremo videti. Zakaj?

Sloj zraka, ki obkroža zemeljsko oblo (atmosfera), lomi in razpršuje sončne žarke in tako ustvarja zaveso, skozi katero ni mogoče razločiti zvezd. Ponoči pa ta zavesa izgine, ker ni sonca, in so zato zvezde — včasih bolj, včasih manj — vidne.

Iz tega lahko zaključimo sledeče: če ne bi bilo atmosfere, bi lahko videli zvezde tudi podnevi. Nebo pa bi bilo povsem črno in sonce na njem bi bilo videti kot velik, bleščeč disk.

V starih časih, ko ljudje še niso vedeli mnogo o astronomiji, so mislili, da zvezde podnevi ugasnejo. Stari Egipčani pa so bili mnenja, da so zvezde ogromne svetilke, ki se prižgejo ponoči zato, da bi bilo nebo videti lepše.

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

● Najbolj nenaraven patent, ki je bil kdaj prijavljen, je po vsej verjetnosti sovjetski patent št. 120 300, ki je bil izdan E. P. Poljanu. Gre za »umetno roko, ki ji ukazuje misel s povratkom občutka v možgane«. Izum resnično deluje in je bil prikazan sovjetskimi in tujim častnikom. Neki delavec, ki je pri delu po nesreči izgubil roko, je na zapeljivo nosil zapestnico. Kadar ta invalid hoče delati, gibati roko, vzbudi njegova misel električne tokove v mišicah v zapestju. Te tokove ujame zapestnica s tranzistorji in jih po radijskih valovih pošlje umetni roki, ki uboga na misel. Občutke tipa prav tako zaznava zapestnica in jih posreduje možganom. Videli so, kako je ta telekomandirana roka napisala na tolsko tablo: »Dobrodošli obiskovalci avtomatizacije«.

● Ameriški šolarji so grdo osramotili Državno upravo za vesolje. Poslali so namreč celo vrsto pisem, v katerih se norčujejo iz imena Apollo, ki so ga znanstveniki izbrali za projekt rakete, ki naj bi ponesla na Luno prvega Američana. Apolon je bil nekoč bog na Soncu in zato res ne ustreza njegovo ime za projekt »človek na Luni«. Zdej nameravajo biti bolj pazljivi pri izbiri naslednjih imen za vesoljske projekte in so izbrali za to posebno petčlansko komisijo.

● V Iranu se resno ukvarjajo z mislijo, da bi obnovili nekdanji babilonski stolp, ki ga je zgradil babilonski kralj Nebukadnezar (leta 604 do 562 pred našim štetjem). Baje je bil visok 90 metrov in ga je hotel kot zadnji obnoviti Aleksander Veliki leta 330 pred našim štetjem. Turisti si lahko danes ogledujejo le njegove ruševine in pa ostanke vasi, ki so jih v okolici zgradili iz opeke stolpa. Zdej nameravajo to opeko še enkrat uporabiti za prvotni namen.

● Novejše raziskave fiziologije utrujenosti so dokazale, da ionizacija zraka znatno vpliva na dinamiko. Zato priporočajo sedečim delavcem, da čimvečkrat prazarijo svoje pisarne. Neka angleška družba pa je izdelala aparat, ki umetno ionizira zrak še bolj učinkovito, celo v hermetično zaprtih prostorih. Priprava, ki ima velikost radijskega aparata, nenehno filtrira zrak v prostoru in ga obseva, preden ga pošlje v prostor. Tehta 2,2 kilograma, porabi le 80 vattov in zadošča za »ventiliranje« prostornine 110 kubičnih metrov.

Ivo Andrić

67

Travniška kronika

In Tahir beg se je trdovratno vrnil na svoj predmet: »Premislite natančno, pa boste sprevideli, da kjer koli krščanska Evropa razširi oblast s svojimi običaji in ureditvami, tam se vname vojna. Tako je v Afriki, tako v Ameriki, pa tudi v evropskih delih osmanskega cesarstva, ki so prišle pod to ali ono krščansko državo. In ko bi se kdaj po volji usode zgodilo, da izgubimo te dežele in si jih prisvojijo krščanska država, kot ste pravkar omenili, bo ravno isto. Tako bi se utegnile zgoditi, da se bodo čez sto ali dve sto let prav na temle kraju, kjer se sedaj midva pomenkujemo o možnosti turško-krščanske vojne, morili in ubijali med seboj kristjani osmanskega gospostva.«

Tahir beg se je glasno nasmehnil svoji viziji. Nasmehnil se je tudi Daville, iz vlnudnosti in želje, da vse ogre v prijeten in nedolžen videz, čeprav je bil razočaran in nezadovoljen s smerjo pogovora.

Na koncu je Tahir beg potrosil pogovor s svojimi mislimi o pomladi, o mladosti, ki je večna, čeprav niso večni tisti, ki so mladi, o prijateljstvu in dobri sosesčini, ki tudi neljube kraje napravi prijetne in znosne.

Daville je poslušal s smehljajem, za katerim je skušal skriti slabo voljo.

Na polji s Konaka je konzul kakor večkrat spregovoril nekaj besed z Davno.

»Kaj sodite o Tahir begu?« je vprašal, toliko da je dal znamenje za pogovor.

»To je bolnik,« je suho odgovoril Davna in umolknil. Spet sta prišla s konji vštric.

»Toda kaže, da se je sedaj dobro popravil.«

»Saj ravno to ne velja pri njem, da si prevečkrat opomore, nekega dne bo ...«

»Mislite?« se je Daville presenečeno zdrnil.

»Seveda. Ste videli njegove oči in roke? Tahir beg je človek, ki se zdravi s smrtjo in živi od mamil,« je po lihem, ostro in trdo pribil Davna.

Daville je molčal. Sedaj, ko mu je pošla pozornost in je sam zase ponavljaj odstavke Tahir begovega pogovora, pa brez tistega njegovega posebnega nasmeška in načina, so se mu zdeli raztrgani, bolni in prisiljeni.

Grobe in neizprosno stvarne Davnove besede so zadele Davilla, sam ni vedel zakaj, kot boleča neskladnost in osebna nevesničnost. Pognal je konja za celo dolžino pred Davno. To je bilo znamenje, da je pogovor končan. »Čudno,« si je mislil konzul, zroč v široki hrbet vezirjevega podčastnika, ki je jezdil pred njim in odpiral pot, »čudno, da tukaj nihče nima ljubezni ne čistega naravnega sočutja, ki se pri nas samoholno oglasi pred vsakim tujim trpljenjem. V teh krajih moraš biti berač, pogorelec ali kruljevec, da vzbudiš sočutje. Toda med enakimi ali podobnimi ga ni. Sto let lahko človek živi tukaj, pa se ne bo privadil tej srčni suhoti v govoru, tej vrsti moralne golote in grobe neposrednosti; nikoli ne bi mogel tako otrditi, da ga ne bi zabolela in užalila.«

Nad njima je s Šarene džamije odjeknil glas mujezina, nenadoma in grozljivo kakor eksplozija. V tem ostrem glasu drhti in se prelijeva neka silna, bojovita in srdita

pobožnost, ki, tako se zdi, polni muzejino osrčje. Bilo je poldne. Oglasi se drug mujezin z neke nevidne džamije. Njegov navdušeni in globoki glas sledi kakor pobožna in zvesta senca za glasom čaršijskega mujezina. Prav do konzulata ga spremljajo ti glasovi, se dohajajo in splahnevajo v ozračju nad Davillovim spremstvom.

Te dni, na Marijino oznanenje, je preteklo leto od krsta Davillove hčerke. Ob tej priložnosti je konzul povabil na kosilo van Paulića in dolskega župnika fra Iva Jankovića s kaplanom. Fraira sta sprejela povabilo, bilo pa je takoj očitno, da v ničemer nista spremenila svojega odnosa. Oba sta bila pretirano vlnudna in sta gledala ne v oči, temveč nekam v rame, povešeno in postrani. Daville je spoznal ta bosenski pogled (dolga leta in številna občevanja z Bosanci so ga naučila) in dobro vedel, da proti tistemu, kar se za njima skriva, ničesar ne opraviš ne zlepa ne zgrda. Poznal je nezdravo in skrivnostno notranjo sladkost Bosancev, ki so ravno tako občutljivi, kadar gre zanje, kolikor so trdi in grobi, če gre za druge. Pripravil se je za ta obed kakor za težko igro, za katero že vnaprej ve, da jo bo izgubil, pa jo vendar mora igrati.

Do kosila in med njim se je pogovor razpletal o splošnih stvareh, neiskreno sladkoben in nedolžen. Fra Ivo je toliko jedel in pil, da mu je rdeči obraz postal vijoličen in tudi jezik se mu je zavezal. Pri mlademu kaplanu je obilno kosilo vplivalo narobe, postal je še bolj bled in molčeč.

Fra Ivo je puhnil prvi dim, položil na mizo medvedjo šapo desne roke, posejano na zglobov z velikimi rdečimi pegami, in brez uvoda začel govoriti o odnosih svete stolice in Napoleona.

Davilla je presenetilo fratrovo poznavanje posameznih razdobij boja med papežem in cesarjem. Vedel je za vse podrobnosti o nacionalnem koncilu, ki ga je Napoleon lani

Kooperacija in integracija sta nujni za napredek vasi

Pred kratkim smo v koroškem tisku zasledili vest, da v Franciji vsaki 2 uri preneha obstojati 7 kmetij. Do te ugotovitve so Francozi prišli, ko so šteli, za koliko se je od leta 1954 zmanjšalo število kmetij. Do konca leta 1962 se je tam število kmetij zmanjšalo za 3,8 milijona kmetij. Pravijo, da jih je zadnja leta propadlo letno nad 30.000. Kljub temu pa postaja Francija v kmetijski proizvodnji dežela, ki bo že v do- glednem času lahko oskrbovala območje Evropske gospodarske skupnosti z glavni- mi kmetijskimi pridelki.

Primer Francije je le eden izmed dokazov, da gre razvoj kmetijstva v industrializiranem svetu v smeri koncentracije proizvodnje v ve- likih enotah. Ta razvoj se ne ustavi pred no- beno deželo in pred nobenim družbenim siste- mom. To koncentracijo povsod zapoveduje razvoj industrijske družbe in tehnične revo- lucije na vasi. Tako na zahodu kot na vzhodu spoznavajo, da je le koncentracija proizvo- dne na velike enote v stanju, da obdrži pri kmetijskem delu vsaj tisto število ljudi, ki je potrebno, in da nudi ljudem — kar je bistve- no — podoben zaslužek, kot ga ima industrija in trgovina.

Marsikje v zahodnem svetu sicer konser- vativni krogi iz volilnopolitičnih motivov go- vorijo o idealu družinske kmetije, o »svobod- nem kmetu na svobodni zemlji«, ki ga je tre- ba držati, toda v isti sapi sami ugotavljajo, da bo ostal kmet le še tisti, ki kmet ostati hoče. Kmet pa bo ostal le, kdor bo stopil na pot časa industrijske družbe, na pot, ki v kmetijstvu vodi k združevanju proizvodnih sil, k delitvi dela ter h kooperaciji in integra- ciji v proizvodnji. Eden izmed primerov za potrdilo te teze je tudi primer Štajerske za- druge za pitanje perutnine v obmejni občini

Za poznojesensko krmo sejmo lihoogrščico in Siletto

Kakorkoli že izpade pridelek krmnih rast- lin za zimsko krmljenje goveje živine, vedno so v intenzivni govedoreji kočljivi tedni med prvo močnejšo slano in dnevom, ko lahko odpremo silos. Kočljivi so zaradi tega, ker po prvem večjem mrazu zmanjka zelene kr- me in paše, medtem ko silaža v tem času navadno še ni dozorela. V teh tednih — v povprečju 4 do 6 tednov — sta lihoogr- ščica in Siletta najbolj odlični krmni rastlini, ker jima slana in mraz ne moreta do žive- ga. Tako preprečita, da ne nastane med ze- lenim krmnjenjem in krmnjenjem silaže praz- nina, hkrati pa omogočita, da dobi goveja živina tudi v tem času sočno krmo.

Sedaj prihaja čas, ko se je treba pripra- viti na setev teh dveh poznojesenskih krmnih rastlin. Obe, torej lihoogrščica in Si- letto, sejmo v mesecu avgustu, v topli ravni- ni v drugi polovici avgusta, v hladnejši hribovitih krajih in legah pa že v prvi polo- vici avgusta. Za obe rastlini moramo zemljo dobro pripraviti in pognojiti tako s superfos- fatom in patentkalijem kot z nitramoncalom. Lahko pa jima gnojimo tudi z gnojnico. V tem primeru si prihranimo obrok patentka-

Fehring. Kmet, ki ne bo stopil na to pot, bo prej ali slej gospodarsko propadel kot re- ven, slabo plačan proizvajalec najprimitivnej- ših surovin prehranske industrije v privat- nih nekmetijskih rokah, ki se iz leta v leto bolj bogati na njegov račun in v njegovo škodo.

Kako resno in neposredno trka na kmeč- ka vrata potreba po združevanju proizvod- nih sil v kmetijstvu, po delitvi dela ter po kooperaciji in integraciji v kmetijski proiz- vodnji, kažejo tudi tako imenovane agrarne industrije v nekmetijskih rokah, ki so pričele zadnja leta rasti in se razvijati kot gobe po dežju. Tako je n. pr. neka tovarna mesnih iz- delkov na Holandskem pričela tudi z vzrejo in pitanjem prašičev. Na to pot je stopila z

Kakšno tendenco cen obetajo jesenski plemenski sejmi?

V avgustu se bodo pričeli spel jesenski plemenski sejmi. Spričo obilnega pridelka sena, ker smo morali v pretekli zimi večinoma zmanjšati število govejih čred in ker uvidevamo, da moramo imeti v hlevu krave z naj- manj 3.500 l mleka na leto, je pričakovati, da bo po- vpraševanje na teh sejmih zelo živahno.

2.000 plemenskimi svinjami in z 12.000 pi- tanci. Njen cilj pa je: ob tovarni mesnih iz- delkov ustvariti tudi dobavitelje »surovin« — tovarno močnih krmil in pitališče, ki bo dalo letno 200.000 pitancev, skratka vso proizvo- dno mesa od plemenskih svinj in krmnih meša- nic do klobas in mesnih konserv v svoje ro- ke in tako akumulirati vse dobičke, ki bi si jih drugače lahko delilo daleč preko 1000 kmetov.

Ta primer ni osamljen. Takih primerov je prav po deželah, kjer drugače iz volilnopoliti- čnih motivov povečujejo družinsko kme- tijo in njeno nedotakljivost do neba, vsako leto več in več. In zakaj? — Zato, ker je prav zaradi te politične propagande večina kmetov tako zaslepljena, da ne vidi in se niti ne briga za to, kar postavljajo drugod v svetu temu vdoru industrije v kmetijstvo nasproti: za- družno sodelovanje kmetov v proizvodnji, predelavi in vnovčenju svojih izdelkov. To so- delovanje bo v bodoče edina pot uspešnega kmetovanja in edina možnost, da bo kmečki človek lahko ostal na zemlji, kjer ostati hoče.

Dosedanji razvoj na trgu s plemensko živino kaže, da so se nasploh lani pomladi krave in telice v povpreč- ju podražile za 250 do 750 šil., bikli pa za 100 do 1300 šil. Le plemenska živina rumenega goveda je bila cenejša kot na lanskih vigradnih sejmih.

	Na sejmih v mesecu maju so znašale povprečne cene za:	
	bike	krave in telice
simodolsko govedo		
Ried	8.831.—	9.581.—
Leoben	13.108.—	8.789.—
svorjavo govedo		
Leoben	14.760.—	9.990.—
pingavsko govedo		
Feldkirchen	12.158.—	6.824.—
Maishofen	9.935.—	8.029.—
rumeno govedo		
St. Vid	10.528.—	6.730.—
Leoben	11.996.—	7.675.—

Glede jesenskih plemenskih sejmov so doslej objav- ljeni edino termini sejmov v Riedu. Le-ti pa bodo 1. av- gusta, 19. septembra, 17. oktobra, 14. novembra in 12. decembra 1963.

Perutninarstvo ima še vedno dobre izgled

Lanska potrošnja jajc je v naši državi znašala 1,5 milijarde jajc ali 224 na osebo. Domača proizvodnja pa je lani znašala le 1,24 milijarde, vsled česar smo morali uvo- ziti 260 milijonov jajc.

Kakor pri jajcih tudi pri klavni perutnini avstrijsko perutninarstvo ne krije potreb pre- bivalstva. Lani smo pojedli 37.000 ton perut- nine, ali 5,5 kg na osebo, opitali pa smo je komaj 29.600 ton.

Primerjava kaže, da moramo še vedno uvoziti 17 % jajc in 20 % klavne perutnine,

Zadružno pitanje piščancev na Štajerskem

Leta 1959 je bila v obmejni občini Fehring na Štajerskem osnovana Štajerska zadruga za pitanje perutnine. Ustanovili so jo in se v njej združili večinoma mali kmetje, ki jim drugače kmetovanje ni dajalo dovolj zaslu- žka. Iskali so nova pota v specializaciji in se odločili za pitanje perutnine.

Začeli so zelo skromno, kajti v letu usta- novitve zadruga so začeli s pitanjem prvih 500 piščancev. V tem letu obstoja zadruga pa je le-ta v prvem polletju prodala 755.000 opitanih piščancev v skupni vrednosti 20 mi- lijonov šilingov. Skupno pa je zadruga v pr- vih štirih letih opitala in prodala okoli 2 1/2 milijona piščancev, vsled česar so njeni člani imeli 66 milijonov šilingov dohodkov. Sedaj predstavlja letna vrednost opitanih piščancev te zadruga vrednost prometa srednjevelike mlekarne in je za 100 % večja od prometa, ki ga ima s prodajo plemenske živine Šta- jerska simodolska živinorejska zveza.

Pred nedavnim je imela ta zadruga svoj občni zbor. Tam je bilo povedano, da je nje- nih 500 članov v stanju, da tedensko dobavi 22.000 do 26.000 pitalih, zaklanih in za- tojšnjno uporabo pripravljenih piščancev. Za- družniki imajo stalni stalež 200.000 piščan- cev, kar pomeni, da odpade v povprečju na enega člana 400 piščancev. Če razdelimo lan- ski dohodek zadruga na njene člane, spozna- mo, da je imel lani v povprečju vsak član od pitala piščancev okoli 38.000 šilingov do- hodkov. Ker pa je zadruga letos že v prvem polletju prekoračila lansko celoletno proiz- vodnjo, je pričakovati, da se bo povprečni dohodek pitala na člana povečal na 75.000 šil. Glavni odjemalec opitanih piščancev je Dunaj. Z dunajskimi odkupnimi tvrdkami ima zadruga sklenjeno pogodbo za odkup za do- bo desetih let.

V takih okoliščinah so člani Štajerske za- druge za pitanje perutnine v Fehringu na svo- jem občnem zboru lahko ugotovili, da je za- druga pripravna oblika za pitanje in vnov- čenje perutnine. Soglasni pa so bili tudi v spoznanju, da sta zadržna disciplina in zve- stoba pogodbam z odjemalci najosnovnejša fundamenta obstoja zadruga, stalno zboljše- vanje kvalitete in konstantne cene pa pred- pogoj njenega nadaljnjega uspešnega razvoja.

Da se bo ta zadruga še naprej uspešno razvijala, kot se je doslej, pa sledi tudi iz kapitalnih rezerv, ki si jih je doslej ustvarila. Ne da bi to kakorkoli finančno bremenilo člane, bo po sklepu občnega zbora pričela za- druga sedaj graditi drugo klavnico za perut- nino. Pri tem ji bo pomagala neka dunajska veletrgovina za promet s perutnino, ker se je zadruga obvezala, da jo bo 10 let zalagala s opitanimi piščanci.

čepav v potrošnji še daleč zaostajamo za sosedno Nemčijo in drugimi zahodnoevrop- skimi deželami. V takih pogojih ima perut- ninarstvo na malih kmetijah še lepo bodoče- nost. Pogoj za uspeh pa je zadržna proiz- vodnja in vnovčenje jajc in klavne perut- nine.

sklinal v Parizu, in o odboru francoskih škofov; poznal je vse kraje, kjer je bil papež zajet, in vse peripetije pritiska, ki mu je bil izpostavljen.

Konzul je branil francosko ravnanje in ga pojasnjeval. (Celo lastni glas mu je zvenel slabotno in nepričljivo.) Hkrati je skušal speljati pogovor na sedanji mednarodni položaj, da bi slišal, kaj misli in kaj pričakuje od bližnje prihodnosti ta frater, z njim pa njegovi sobratje in vse ljudstvo. Toda župnik se ni maral spuščati v splošne stvari. Vedel je samo tisto, česar ga je naučila njegova strastna narava in fanatično prepričanje. Za vse drugo je pomignil proti von Pauliću, ki je malce vstran govoril z gospo Davillovo. Frater očito ni kdovekak ljubil ne Rusov ne Francozov. Z rezkim glasom, nenavadno tankim in piskljavim za takega brdavsca, je samo pomoljal neznan- sko črnogleda prerokbe za narod, ki tako grdo ravna s Cerkvijo in njenim poglavarjem.

„Ne vem, gospod konzul, ali bo vaša vojska zavila v Rusijo ali kam drugam,“ je odgovoril, ko je Daville sku- šal zvedeti njegovo mnenje in uganiti, na katero stran bi v tem primeru obrnil svoje simpatije, „vem pa dobro, in vam tudi odkrito povem: blagoslova ne bo našla nikjer, pa naj gre v katero koli smer, kajti kdor tako dela s Cerkvijo...“

Sedaj so se znova zvrstile obtožbe z navedki iz zadnje papeževe enciklike proti Napoleonu o „novih in vse hujših ranah, ki se dan za dnem zadajajo apostolski oblasti, pravicam Cerkve, svetosti vere in nam osebnosti.“

Ko ga je Daville gledal tako težkega, mrkega in ne- omajnega, ga je obšla misel, da je samostanec do grla poln neke jeze in kljubovanja, ki pri vsaki besedi z rez- kim sikanjem bruha iz njega, vse pa, o čemer govori, tudi papež sam, je le dobrodošel vzrok, da se te jeze in kljubo- valnosti znebi z besedami.

Takoj zraven rejenega župnika je sedel negibni kaplan kot njegova nema miniaturna, popolnoma enake drže in vedenja. Tudi on je položil stisnjeno pest na mizo, le da je bila njegova drobna in bela, s komaj opaznimi začetki rdečih peg.

Na drugem koncu mize sta se živahno pomenkovala gospa Daville in von Paulić. Konzulka je bila že takoj ob prihodu podpolkovnika v Travnik osupla in očarana nad njegovim iskrenim zanimanjem za vse, kar se tiče doma in gospodinjstva, nad njegovim nenavadnim poznavanjem hišnih opravkov in potreb. (Ravno tako, kot je bil Daville osupel in očaran nad njegovim poznavanjem Vergila in Ovida in kot je bil nekoč Daville presenetil in prestrašil von Mittererja s poznavanjem vojaških vprašanj.) In kadar koli sta se videla, sta lahkočno prešla na te neskončne in prijetne predmete pogovora. Tudi zdaj sta razpravljala o pohištvo, o hrambi in čuvanju stvari v tukajšnjem po- sebnem podnebj.

Podpolkovnikovo znanje je bilo videti zares neizčrpno in brezmejno. O vsakem predmetu je razpravljala, kakor da je ta edini, ki ga trenutno zanima, in o vsakem z isto hladno in tujo objektivnostjo, povsem neosebno. Tudi zdaj je razlagal vpliv vlage na razne vrste dreves, na pohištvo, morsko travo in konjsko žimo v naslanjačih, s trdnim znanjem in skušenostjo, toda znanstveno natanko, kakor da je beseda o pohištvo nasploh, ne pa o lastnih in oseb- nih stvareh.

Podpolkovnik je govoril počasno, knjižno, toda iz- brano francoščino, ki se je prijetno ločila od pokvarjenega besedišča in naglega, neznosno mučnega levantinskega iz- govora von Mittererja. Gospa Davillova mu je pomagala iskati besedo, ki mu je kdaj pa kdaj zmanjkala.

Konzulka je bila vesela, da lahko s tem olikanim in natančnim človekom govori o stvareh, ki so njej glavna

skrb in resnično življenje. V pogovoru kakor pri delu in molitvi je bila vedno enaka, odločna in blaga, brez zahrbl- nih misli in omahovanj, trdna in polna zaupanja v nebo in zemljo in v vse, kar lahko prinese čas in kar utegnejo storiti ljudje.

Ko je Daville gledal* in poslušal vse te ljudi okrog sebe, si je mislil: vsi so mirni, uravnovešeni, vsi dobro vedo, vsaj v tem trenutku, kaj hočejo, samo jaz sem zme- den in boječ pred jutrišnjim dnem, strit in nesrečen; po vrhu pa še obsojen, da to skrivam in nosim v sebi, ne da bi smel kakor koli izdati.

V teh mislih ga je zmolil fra Ivo; župnik je naglo vstal kot vedno, strogo opomnil mladega kaplana, kakor da je on kriv, ker sta se zasedela, in vzkliknil, da je že pozno, daleč do doma in da ju čaka delo.

To je vneslo še več neprijetnega hladu v srečanje z njim.

Isto pomlad sta prišla v Travnik v zadevah pravo- slavne cerkve mitropolit Kalinik in pomožni škof vladika Joanikije. Daville je oba povabil na kosilo, da bi zvedel tudi njuno mnenje o dogodkih, ki se kažejo na obzorju.

Mitropolit je bil rejen, limfatičen, bolehen mož. Nosil je naočnike z debelimi stekli, za katerimi so bile oči stra- hotno popačene in brežlične, kakor da se bodo vsak tre- nutek zlile in raztekle. Imel je patricijsko sladkobno iz- ražanje in govoril je pohvalno in pomirljivo o velikih silah, in o vseh enako. Sploh je za vse stvari in pojme imel nekaj izrazov brez izjeme pohvalnih in pritrdilnih, pa jih je tako približno obračal na vse, kar je slišal, ne da bi posebno izbiral ali pazil, o čem se govori. To pre- zirljivo in prisiljeno vljudnost, ki slabo zakriva popolno brezbržnost do vsega, kar ljudje govorijo in kar je mo- goče povedati, dostikrat opazimo pri postaranih duhov- nikih vseh ver. (Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

Okrog hiše je bil prostran vrt, ograjen z drogovi in latami; kakor so ograjeni vrtovi v gorah. Na tem vrtu je bilo mnogo sadnega drevja, povečini še mladega, nekaj celo pred nedavnim zasajenega. Za hišo pa je med tem mladim drevjem stala stara, zelo stara jablana, z raskavo skorjo, brez vrha, z odžaganimi vejami, ki so nekatere na novo pognale. Le ena sama veja je bila še nedotaknjena, zdrava. Debela kakor drevo je visela vodoravno in se je dvignila šele tam, kjer se je razširila v manjše veje. Tiste veje, ki so iz odžaganih pognale, so cvetele vedno jeseni, le ona stara, nedotaknjena, je cvetela spomladi. A tudi ta ni že dolgo rodila.

Toda takrat, ko je oče Presečnik prvič navezal malemu Tončku vrv na to vejo, kjer naj bi se gugal, je jablana bila še košata, dasi že stara. Tončku je bilo komaj eno leto. Odslej so ga vsak dan zibali. Vrvi razen pozimi niso nikdar sneli. Ko je doraščal, se je sam gugal. V gorah ni bilo otrok, da bi se gugal z njim, pa si je pomagal, kakor je vedel in znal.

Ko se je tako že nekaj let gugal, se je sosedovim, ki so bili za nekaj streljajev daleč, rodila hčerka. In ko je ta doraščala in ko je prišla nekega dne z materjo k Presečnikovim, ji je Tonček takoj razkazal svojo gugalnico. Poslej sta se skupaj gugala. Poslej sta bila na vejo stare jablane navezani dve vrvi, da ni bilo treba enemu čakati, ko se je drugi zabaval. Spomladi je bila jablana ocvetela, jeseni so na njej zorela lepa jabolka, ki sta jih gugajoč se jedla in pri tem seveda modrovala, kakor pač modrujejo otroci. In tako sta modrovala tudi nekega dne, ko je jablana najlepše cvetela, njima pa je bilo: Tončku dvanaest, Manca pa sedem let. Tedaj, ko sta v zraku plaval vtrtic, je rekel Tonček:

„Ko dorasteš, Manca, te vzamem za ženo. Mislim, da nimaš nič proti?“

Manca ni prav nič zardela; zdelo se ji je naravno, premislila je, nato pa je odgovorila silno resno:

„Dobra žena ti bom, samo tepsti me ne boš smel. Ali me ne boš?“

„Ne bom te tepel,“ je odgovoril pametno, „zakaj bi te pa? Saj boš pridna in poštena?“

„Saj si lahko misliš,“ je odvrnila. „Samo strah me je, če bi me tepel. Naš ata skoraj vsak dan tepejo mamó. Nimam rada ata. Ti ne smeš biti tak.“

„Še dotaknil se te ne bom!“ je dejal mirno in resno.

„Tudi piti ne boš smel,“ je dejala, ko sta bila visoko v zraku.

Malo je pomislil, nato pa odgovoril: „Pil bom. Kajti kakšen možak pa je, kdor ne pije? Saj bi me bilo sram?“

Zdaj je ona pomislila. In ko sta bila na drugi strani v zraku, je rekla:

„Če boš že pil, vsaj pijanec ne smeš postati. Sicer te ne vzamem. Naš ata se večkrat opijejo, in to je tako grdo.“

„Pijanec ne bom,“ je obljubil. „Če bi pa že moral biti, ne bom surov. Vesel pijanec bom in bom samo prepeval.“ Manca je spet mislila, pa dejala:

„Ne, bolje bo, če sploh ne piješ. Saj si kljub temu lahko vesel. In kaditi ne smeš.“

„Kadil bom, to lahko misliš! Saj bi me bilo sram, če bi v nedeljo pred cerkvijo ne kadil cigare.“

„Pa vsaj pipe ne smeš,“ je zaprosila. „Iz pipe tako strašno smrdi. Naš ata kadijo iz pipe. — In kleti ne smeš. To je tako grdo! Naš ata vedno kolnejo, da me je kar strah, mater pa sram.“

„Klél ne bom, Manca, če tako hočeš,“ je obljubil. „Tako kak prmejduš bom pa včasih rekel. To se spodobi za možaka.“

MISKO KRANJEC

Stara jablana

„No,“ je privolila Manca, „to ti že dovolim, ker vsi tako govorijo. Samo kaj hujšega ne smeš! — In za drugimi ženskami ne smeš gledati, pa meni baba ali kaj podobnega reči!“

„Ne bom gledal za drugimi, ti povem. Kajti če te imam rad in če si lepa, zakaj naj bi gledal za drugimi, ne? Tudi ti nikdar ne bom rekel baba. To rečeš samo fistim babnicam, ki so slabe. Ti si pa dobra.“

„Naša mama so tudi dobri, pa jim vendar ata rečejo baba in še hujše stvari, ki niso za nikamor.“

„No,“ je obljubil, „lahko misliš, da ne bom tak kakor vaš ata!“

Tako sta se pomenila Presečnikov Tonček in Hojnikova Manca, ko je bilo njemu dvanaest, njej pa sedem let. Še sta se gugala leto in kaj, potem pa sta doraščala in nekaj let sta se kar sramežljivo spogledovala, če sta se srečala. Srečavati se sta si želela, toda nista utegnili od dela, in nekako ju je bilo sram. Tako so minila leta. Dorasla sta in tedaj se je zgodilo nekega nedeljskega popoldneva, da je Manca, že zrelo dekle, prišla k Presečnikovim, kjer je po ključju našla Toneta samega doma. S časnikom v roki je ležal pod jablano, pa bolj gledal v vejo nad seboj, kjer sonce ni moglo prodreti skozi listje. Manca je zelo zardela, ker ga je našla samega, njemu pa je kmalu odleglo in ji je ponudil prostor ob sebi. Ne po Tonetu, pač pa se je ozrla po stari jablani, ki je bila zdaj že močno okleščena, pa je kljub temu hranila več ko dovolj spominov.

„Oklesti smo jo morali,“ je dejal, „ker so se ji veje posušile. Samo ta je še ostala. Čudna jablana; one obsekane so pognale mladike in te mladike cvetejo vsako jesen, stara veja pa cvete spomladi. Ne rodi pa prav nič. Kljub temu je ne bom posekal.“

„Ne boš je posekal?“

„Ne,“ je pritrdil, „nikdar je ne bom. Oče jo je že hotel, jaz pa nisem dal. — Ali se spominjaš, kako sva se tu nekoč gugala?“ Zardela je, pobesila oči, a se ljubko na-

smehnila. „Ali se spominjaš, kaj si mi tedaj obljubila?“ Smehljala se je tudi zdaj, a že nekam grenko; naposled pa je dejala mirno:

„Bila sva otroka. Zdaj pa je vse drugače!“

Mislil je nekoliko, čez čas pa odvrnil tiho, a resno: „Nič ni drugače. Ali prideš k nam? Hočeš?“

Odkimala je. „Takrat sva bila otroka. Zdaj pa drugi odločajo. Saj veš, da vaši ne morejo naših. Oče je pijanec in revni smo postali...“

„To ni nič. Tebe hočem. In naši mi ne bodo nič rekli. Samo reci, če hočeš, pa pridem po te! Res pridem!“

In po daljšem premisleku je odvrnila: „Če vaši ne bodo preveč proti, pa pridem.“ Kimal je zadovoljno, žulil travo, naposled pa je dejal tiho:

„Manca, poljubil te bom, če ne boš huda?“

„Ne,“ je odvrnila in zardela. „Bo kdo videl. Če že mora biti, pa drugič in drugod!“

„Ne,“ je dejal, „pa naj vidi!“ In že jo je pritegnil k sebi in poljubil. „Tako, zdaj sva se dogovorila.“ In čez čas je dejal trdno: „Te jablane ne bom nikdar posekal. Ostala nama bo za spomin, ne? Dokler bo stala, se bova rada imela.“

„Da, rada te bom vedno imela.“

Dve leti kasneje je mladi Presečnik prvič ponesel ven svojega leta starega otroka, navezal vrv na vejo stare jablane in ga gugal. Otroku je ugajalo, da bi se kar neprestano gugal. Za prvim so prišli še štirje otroci in vsak se je hotel gugati na tej stari jablani.

„Ne,“ je rekel Tone Mancí, „nikdar je ne bom posekal. Nama je prinesla toliko sreče, ko sva se tu gugala. Najini otroci se prav tako radi gugajo na njej. Ostala nama bo za spomin. Če po čem, po njej bi se rad ozrl, ko bom umiral.“

„Ne smeš jo posekati,“ je prikimala Manca smehljaje. „Tu sva se srečala, srečo nama je prinesla...“

JOHN STEINBECK

Zajtrk

Prizor me je očaral. Ne vem, zakaj, toda vselej mi pride enako živo pred oči. Opazil sem, da se tega nenehno spominjam: sleherni dan izbrskam nove podrobnosti in spomin nanje me še vedno navdaja z nenavadnim in žlahtnim zadovoljstvom.

Zarana je bilo. Gore na vzhodu so bile temnomodre, izza njih pa se je širila nežna, na vrhovih planin bledeča rumenkasta svetloba. Postajala je tem bolj temnosiva in žalostna, čim bolj se je oddaljevala od vzhoda, dokler ni na zahodu utočila v trdo temo.

Jutro ni bilo posebno hladno, vendar je bil mraz še vedno tolikšen, da sem si moral meti roke, jih globoko potisniti v žepe, stisniti glavo med ramena in prestopati z noge na nogo. V dolini je bila zemlja sinja. Stopal sem po stezi in nenadoma zagledal siv šotor malo svetlejši barve, kot so bila tla. Poleg njega se je širil skozi razpoke stare zarjavele pločevinaste peči oranžni odsev ognja. Iz dimnika se je visoko sukljal dim in se razblinjal.

Zraven peči sem opazil mlado žensko, še pravi otrok je bila. Na sebi je imela krilo in jopo iz obledelega bombažnega blaga. Ko sem stopil bliže, sem videl, da ima v naročju dojenčka, sesajočega z glavico, potisnjeno pod jopo, ki ga je varovala mraza. Mati si je dajala opravka pri ognju, dvigala zarjavele obroče, da bi peč bolj vlekla, odpirala in zapirala vratca, vtem pa je otročiček sesal, vendar to matere ni oviralo pri delu, niti ni zmanjšalo ljubkosti njenih neprisljenih in naglih kretenj. V njih se je zrcalila nekakšna popolna spretnost in okretnost. Oranžni plameni so silili skozi razpoke v peči in njih odsevi so nemirno poplesavali po šotoru.

Blizu šotora sem že bil. Nosnice mi je dražil vonj po pražehi se slanini in po pravkar pečenem kruhu, najbolj vabljeni in najprijetnejši duh, kar sem jih kdajkoli občutil. Z vzhoda se je naglo širila svetloba. Stopil sem k peči, iztegnil roke in ves vzdrltel od toplo- te, ki me je hipoma zajela. Iz šotora je prišel fant, za njim pa starejši možki. Na sebi sta imela popolnoma nova suknjiča in hlače iz modrega platna, okrašene z vrsto bleščočih se bakrenih gumbov. Bila sta si zelo podobna.

Mlajši je imel rjavo brado, starejši pa sivo. Glavo in obraz sta imela mokra. Z las jima je tekla voda, kapljala je z njihovih močnih brad in lica so jima žarela. Oba sta se hkrati ustavila mirno opazujoč jutranjo zarjo; oba sta

hkrati zazehala in pogledala svetlobo, ki je obhajala gorske vrhove. Potlej sta se obrnila in me opazila.

»Dober dan,« je pozdravil starejši. Njegov obraz ni bil niti ljubezniv niti neljubezniv.

»Dober dan, gospod,« sem dejal.

»Dober dan,« je odvrnil fant.

Kapljice vode na njihovih obrazih so se počasi sušile. Stopila sta k peči, da bi si ogrela roke.

Mlada ženska je še nadalje delala, s pogledom uprtim v svoj posel. S pentljo povezani lasje, da ji ne bi silili na oči, so se ji razsuli po ramah. Razvrstila je pocinkane lončke po velikem zaboju, postavila nanj krožnike, nože in vilice. Oprazeno slanino je vzela iz masti in jo položila na velik pocinkan krožnik. Slanina je zacvrčala in se skrčila. Potlej je odprla zarjavela vratca peči in vzela iz nje štirikotno pločevino, polno lepo zapečenih pogač.

Moža sta globoko vdihnila vonj po vročem kruhu. Mlajši je tiho dejal:

»Dobri bog.«

Starejši me je vprašal:

»Ali ste že zajtrkovali?“

»Ne.«

»E, dobro! Potlej prisedite in zajtrkujte z nami!“

To je bilo znamenje, da se je zajtrk začel. Stopili smo k zaboju in počepnili okrog njega. Mlajši je vprašal:

»Ali obirate bombaž?“

»Ne.«

»Midva imava že dvanaest delovnih dni,« je dejal mladenič.

Ženska je pripomnila:

»In celo novi obleki.«

Pogledala sta svoji novi obleki in se rahlo nasmehnila.

Mlada ženska je prinesla pladenj s slanino, debele, zapečene pogače, skodelico raztopljene masti in lonec kave in tudi sama počepnila poleg zaboja. Dojenček je neprestano sesal z glavico pod jopo, ki ga je varovala mraza. Slišal sem, kako od ugodja mlaska z jezikom.

Naložili smo si na krožnik, zalili pogače z mastjo in osladili kavo. Stari je vzel zalogaj, nekaj časa žvečil in potlej pogoltnil.

Vrem je dejal:

»Vsemogočni bog, kako je to dobro,« in spet jedel.

„Ko li bom poslednjič segel v roko,“ je dejal in se nekaj zamislil, „se bova ozrla po njej in se spomnila vsega...“

In tako se je zgodilo... nekega dne...

Nekega dne, mnogo let kasneje, ko so otroci že dorasli in ko so prišla tista strašna leta, so prišli tudi k Presečnikovim Švabi. Povezali so Tonefa in Manco, sodili so jima: dva otroka da sta šla k partizanom; dekleti, ki so ju imeli ujeti z njima, da sta podpirale partizane. Tudi sama da sta podpirala partizane, vedno pazila in izdajala, če se bližajo oni, Švabi!

In na tisto vejo, kjer sta se nekoč gugala, so navezali vrvi in napravili zanki. Povedli so ju pod jablano, pod tisto staro vejo. Bila je jesen. Mladike na odžaganih vejah so razkošno cvetele, s listim lepim belim rahlo rožno nadahnjenim cvetom. Stala sta tam, Tone in Manca, stala sta in se ozrla drug po drugem. In potem sta se ozrla po veji nad sabo, po tisti, kjer so zdaj visele vrvi. Vse je bilo tako strašno podobno nečemu... nečemu nekdanjemu, mladosti; tisti mladosti, ko sta se otroka tu srečala. Čeprav je imel povezane roke, se je Tone vendar dotaknil Maničine roke in se grenko nasmehnil.

„Tu sva se srečala, Manca.“ Manca mu je odvrnila z grenkim nasmehom. „Tu sem ti povedal, da te ljubim in ti si mi rekla, da mi boš žena.“ Tudi zdaj se je grenko smejala. „In tu sem rekel, da bi ti rad segel v roko, ko bom umiral. Glej, izpolnilo se mi je.“ Tokrat sta se oba grenko nasmehnila. „Samo to mi še povej: ali si bila srečna?“

Pogledala mu je naravnost v oči, globoko, kakor morda še nikdar ne, in je dejala: „Bila sem srečna. Pa ti, ali si bil ti srečen?“

„Bil sem srečen,“ je rekel Tone in prikimal. „Te sreče nama ne morejo ukrasti, ne?“

„Ne, ne morejo nama je!“

Tam na tisti veji stare jablane, ki cvete spomladi in jeseni, sta ostala samo dva koščka vrvi: prvi one, ki so nanjo obesili Tonefa, a se je odtrgala, drugi pa od Maničine; njeno so prerežali. Dom so požgali, dekleta pa odvedli; sinova sta bila pri partizanih.

Tam na stari jablani sta morda še zdaj koščka vrvi, ki sta ostala od strašne gugalnice. Nikdar ju ni nihče snel, nihče se ju ni dotaknil. Ostala bosta tam, dokler ne preperita ali dokler se jablana ne posuši. Saj zdaj nima čemu več stati: nima komu hraniti spominov na lepo srečo. Stara Presečnikova, ki sta jo tako ljubila, sta mrtva. Ali pa si jo bodo otroci, ako se vrnejo, ohranili za spomin? Ne za spomin na srečo, temveč za spomin na strašne dni? Ne, tak spomin je pregrenak, premučno bi bilo vsak dan gledati na tisto staro jablano, na tisto vejo, kjer se je začela in končala sreča njihovih staršev.

DOMISLICE

Razum raste in se stara, srce pa ostane zmeraj deček.

(Nievo)

Ženska vidi globoko, moški vidi daleč. Moškemu je svet srce, ženski je srce svet.

(Grabbe)

Vse je mogoče oprostiti, samo ne pomanjkanje srca. Kdor ga nima, naj si ga izmisli.

Mladenič je pripomnil:

»Že dvanaest dni dobro jemo.«

Jedli smo hitro, hlastno, vnovič smo si napolnili krožnike in spet jedli, dokler nismo bili siti. Z vročo in grenko kavo smo se opekli, na tla smo zlili nekaj kapljic odcedka in si jo ponovno nalili.

Jutranja svetloba je bilo rahlo rumenkasta. Zato se je zdelo, da je še hladneje. Moža sta bila obrnjena proti vzhodu in njuna obraza je osvetlila zora; za hip sem privzdignil glavo in videl obrise planine in svetlobo nad njo, svetlobo, ki je odsevala v očeh starejšega moža.

Po zajtrku sta izlila iz skodelice ostanek kave in hkrati vstala.

»Iti je treba,« je dejal starejši.

Fant se je obrnil k meni:

»Če hočete obirati bombaž, bi za vas nemara lahko dobili delo.«

»Ne, iti moram. Hvala za zajtrk.«

Starejši je zamahnil z roko.

»Že dobro!“

Skupaj sta odšla. Na obzorju se je ozračje kopalo v svetlobi. Nadaljeval sem pot po ozki stezi.

To je bilo vse. Toda v tem je bilo toliko brezmejne lepote! Kadar nanjo pomislim, me navdaja s silno radostjo.

Rekli so...

- To, kar mi je v življenju uspelo, ni slabo. Toda tisto, kar mi ni uspelo, bi bilo gotovo še boljše.

Dr. Albert Schweitzer,
nemški zdravnik

- Kadar si zaželim gledati lepo sliko, potem jo sam sebi naslikam.

Pablo Picasso,
španski slikar

- Prava sreča je, da obstaja tudi nesrečna ljubezen. Kajti tisti, ki je bil vedno srečno zaljubljen, ne ve, kaj je prava ljubezen.

Andre Maurouis,
francoski književnik

Dvoboj Sovjetska zveza — Amerika

V svetu športa pomeni dvoboj obeh »atletskih velesil« — Amerike in Sovjetske zveze — vedno posebno senzacijo, saj predstavljajo ameriški in sovjetski športniki na tem področju res absolutni vrh. Zadnje soboto in nedeljo je bil Leninov stadion v Moskvi prizorišče že petega srečanja in si je izredno zanimivo tekmo ogledalo rekordno število gledalcev.

Ker je prva štiri srečanja po skupni oceni odločila v svojo korist Sovjetska zveza, so se ameriški športniki posebno dobro pripravili, da bi vsaj na petem srečanju odnesli zmago. Njihov vodja Jordan je še nekaj dni pred tekmo optimistično napovedal, da je ameriško moštvo tokrat tako močno, da bi se ga bilo skoraj treba bati. Toda tudi tokrat je prišlo do »senzacije«: ne samo v tem, da je po skupni oceni ponovno zmagala Sovjetska zveza, marveč je ta njena zmaga še mnogo bolj prepričljiva kot v prejšnjih srečanjih. Predvsem pa je »senzacija« v tem, da so sovjetski športniki zmagali celo v tistih disciplinah, v katerih so strokovnjaki računali z zanesljivo zmago Amerike.

Pri moških:

Pičla zmaga Amerike 119:114

Da bo pri moških zmagala Amerika, nihče ni dvomil; že prva srečanja je ameriška moška ekipa odločila v svojo korist, in sicer so bili doseženi naslednji rezultati: 126:109, 127:108, 124:111 in 128:107. Tokrat pa je prišlo — kot že omenjeno — do nekaterih »senzacij« in se je tekmovalstvo moških ekip zaključilo z doslej najbolj pičlo zmago Amerike v razmjeru 119:114. Pri tem pa je treba še posebej omeniti dejstvo, da so sovjetski športniki prevzeli vodstvo v treh disciplinah, v katerih so Američani veljali za absolutne favorite — to so tek na 100 metrov in na 110 metrov z ovirami ter štafeta 4x100 m, kjer je bila ameriška ekipa diskvalificirana. V posameznih disciplinah so bili doseženi naslednji rezultati:

Tek na 100 m: 1. Hayes (Amerika), 10,2; 2. Ozolin (Sovjetska zveza), 10,4; 3. Gilbert (A), 10,5; 4. Proharovski (S), 10,6.

Tek na 400 m: 1. Williams (A), 46,2; 2. Arčipčuk (S), 46,3; 3. Milburn (A), 46,7; 4. Sverbelov (S), 47,8.

Tek na 800 m: 1. Dupree (A), 1:47,8; 2. Bulišev (S), 1:48,0; 3. Groth (A), 1:48,6; 4. Grovošev (S), 1:50,8.

Tek na 1000 m: 1. Ivanov (S), 2:10,2; 2. Jefimov (S), 2:25,8; 3. McArde (A), 2:24,5; 4. Edelen (A), 3:04,0.

Tek na 110 m z ovirami: 1. Mihajlov (S), 13,8; 2. Lindgren (A), 13,9; 3. Jones (A), 14,0; 4. Konjarov (S), 14,3.

Tek na 400 m z ovirami: 1. Alfberry (A), 50,4; 2. Cawley (A), 50,9; 3. Anisimov (S), 51,3; 4. Kuklič (S), 52,6.

Tek na 200 m: 1. Carr (A), 20,9; 2. Drayton (A), 21,3; 3. Ozolin (S), 21,5; 4. Tujakov (S), 21,7.

Tek na 1500 m: 1. Burleson (A), 3:41,0; 2. O'Hara (A), 3:41,3; 3. Savukov (S), 3:44,8; 4. Belicki (S), 3:45,6.

Tek na 5000 m: 1. Tjurin (S), 13:50,0; 2. Ivanov (S), 13:50,4; 3. Keefe (A), 14:30,0; 4. Fishback (A), 14:51,4.

Tek na 3000 m z ovirami: 1. Osipov (S), 8:35,0; 2. Sokolov (S), 8:41,6; 3. Traynor (A), 8:50,4; 4. Zwolack (A), 9:19,6.

Štafeta 4x100 m: 1. Sovjetska zveza, 40,2; 2. Amerika, 39,5 (diskvalificirana).

Štafeta 4x400 m: 1. Amerika, 3:04,4; 2. Sovjetska zveza, 3:08,6.

Skok v daljavo: 1. Boston (A), 8,19; 2. Ter-Ovanesian (S), 8,07; 3. Horn (A), 7,98; 4. Barkovski (S), 7,91.

Skok v višino: 1. Brumel (S), 2,28 (nov svetovni rekord); 2. Johnson (A), 2,15; 3. Bolšov (S), 2,10; 4. Struber (A), 2,10.

Skok s palico: 1. Uelses (A), 4,90; 2. Pannel (A), 4,70; 3. Palrenko (S), 4,40; 4. Blisvecov (S), 4,40.

Trojni skok: 1. Fjodosejev (S), 16,11; 2. Krejer (S), 15,97; 3. Horn (A), 15,69; 4. Sharpe (A), 15,59.

Met krogla: 1. Davis (A), 18,90; 2. O'Brien (A), 18,87; 3. Lipnis (S), 18,22; 4. Karasev (S), 18,21.

Met kladiva: 1. Connolly (A), 66,75; 2. Kondrašev (S), 65,78; 3. Bakarinov (S), 65,32; 4. Hall (A), 21,61.

Met diska: 1. Silvester (A), 61,44; 2. Babka (A), 56,39; 3. Baltusnikas (S), 54,42; 4. Trusenjev (S), 53,95.

Met kopja: 1. Lusiš (S), 83,09; 2. Cavelli (A), 78,36; 3. Stewart (A), 71,80; 4. Zibulinko (S), 71,49.

Hoja na 20 km: 1. Soladov (S), 1:33,05; 2. Zenin (S), 1:35,06; 3. Zinn (A), 1:41,34; 4. Laird (A), 1:42,24.

Deseterobo: 1. Kuznjacov (S), 7666; 2. Ovsejenko (S), 7631; 3. Pauly (A), 7536; 4. Emberger (A), 7113.

Pri ženskah:

Prepričljiva zmaga Sov. zveze 75:28

Prav tako pa tudi ni bilo dvoma, da bo pri ženskah spet zmagala sovjetska ekipa, ki je že pri prvih štirih srečanjih prepričljivo nadkrižila ameriško reprezentanco 63:44, 67:40, 68:39 in 66:41; tokrat je bila edina »senzacija« v tem, da ameriški ekipi niti v eni sami disciplini ni več uspelo doseči prvo mesto in se je torej peto srečanje obeh ženskih skupin končalo za Ameriko z naravnost poraznim rezultatom 75:28 v korist Sovjetske zveze.

Tek na 100 m: 1. Popova (S), 11,7; 2. McGuire (A), 11,8; 3. Ilkina (S), 11,8; 4. Tyus (A), 12,0.

Tekna 200 m: 1. Ilkina (S), 24,1; 2. Popova (S), 24,2; 3. Brown (A), 24,5; 4. Wilson (A), 25,2.

Tek na 800 m: 1. Dimitrijeva (S), 2:07,8; 2. Muhanova (S), 2:08,0; 3. Hegarty (A), 2:10,0; druga ameriška tekmovalka je izpadla.

Tek na 80 m z ovirami: 1. Kulkova (S), 10,9; 2. Terišnucova (S), 11,0; ameriški tekmovalki sta bili diskvalificirani.

Štafeta 4x100 m: 1. Sovjetska zveza, 45,0; 2. Amerika, 45,2.

Skok v višino: 1. Cenčik (S), 1,73; 2. Montgomery (A), 1,70; 3. Kostenko (S), 1,65; 4. Daniels (A), 1,65.

Skok v daljavo: 1. Ščelkanova (S), 6,35; 2. Talševa (S), 6,12; 3. White (A), 6,10; 4. McGuire (A), 5,69.

Met krogla: 1. Press (S), 17,59; 2. Subina (S), 16,29; 3. Sheppard (A), 14,22; 4. Wyatt (A), 13,99.

Met diska: 1. Press (S), 55,61; 2. Jelkina (S), 51,97; 3. Shepherd (A), 45,20; 4. Wyatt (A), 42,24.

Met kopja: 1. Ozolina (S), 54,41; 2. Saslitko (S), 50,77; 3. Blair (A), 48,90; 4. Devenport (A), 48,82.

Iščemo po dogovoru

2 strežnici

Ugodna prilagoditev priuči se za Buffet & Office. Zelo dobre možnosti zaslужka in urejen prosti čas. Lepe sobe in prehrana. Ob sposobnosti je pozneje mogoča zamena za servirko. Ponudbe naprošene na: H. Horf, Café Riedhus, Birmensdorferstr. 364, Zürich 3/55. Schweiz.

Zaradi poroke naše dolgoletne pomočnice iščemo veselo — spretno

sobarico, ev. 1 pomožno kuharico

za najbolj renomiran deški zavod (ca. 70 oseb). V poštev prideta tudi 2 sestri ali prijateljici (ne pod 20 let). Najboljše delovno vzdušje in plačilne razmere. 4 tedne plačan dopust. Lepe posamične sobe s tekočo mrzlo in toplo vodo. Prosta bolniška blagajna. Gre za trajno mesto. Ponudbe naprošene na: Institut Schloss Kefikon, Islikon (Thg). Schweiz.

Ta teden vam priporočamo:

Za ljubitelje kriminalnih in detektivskih romanov

● Posamezni zvezek 64 strani, broširan, samo 5 šilingov

George Simenson: **MAIGRET IN STARA GOSPA** — Agatha Christie: **SMRT PRIDE NA KONCU** — Ngaio Marsh: **MORILEC NASTOPI** — Erle Stanley Gardner: **OKROŽNI SODNIK PRELOMI PEČAT** — Ellery Queen: **ŠKRLATNE ČRKE** — Mark Corrigan: **SKRIVNOSTNI MR. BRAINS** — Carter Dickson: **USODNIH PET ŠKATEL** — Fred Martens: **PODNAJEMNIK V KRSTI** — Margery Allingham: **PRIMER POKOJNEGA PIGA** — Edgar Wallace: **BRATOVŠČINA ŽABE** — Georges Simenson: **MAIGRET IN TRUPLO BREZ GLAVE** — Agatha Christie: **VEGASTA HIŠA** — Ellery Queen: **NESREČNO MESTO** — Erle Stanley Gardner: **ZAMENJANI KROGLI** — Georges Simenson: **MAIGRET IN UPORNE PRIČE** — Agatha Christie: **OTOŽNA CIPRESA** — Georges Simenson: **ZLOČIN NA HOLANDSKEM**.

● Posamezni zvezek okoli 150 strani, broširan, 10 šilingov

J. Manchip White: **POSLEDNJA DIRKA** — Helen Reilly: **HIŠA NA SAMEM** — L. Charteris: **SVETNIK SPREGLADA VSE** — B. Traven: **ZARES KRYAVA ZGODBA** — Mignon G. Eberhart: **MEDTEM KO JE BOLNIK SPAL** — M. Nikolič: **NI BILO SLUČAJNO** — Agatha Christie: **PENEČI CIANID** — A. D. Rayner: **SOVRAŽNIK V GLOBINAH** — C. S. Forester: **ODLOŽENO PLAČILO**.

● Posamezni zvezek okoli 150 strani, broširan, 13 do 26 šilingov

John Dickson Carr: **SPEČA SFINGA** — Jean Duche: **ONA IN ON** — Raymond Radiguet: **VRAČ V TELESU** — Karl Zuckmayer: **GOSPODAR NAD ŽIVLJENJEM IN SMRTJO** — Zilahy Lajos: **NEKAJ PLAVA PO VODI** — Karel Polaček: **GLAVNA RAZPRAVA** — Georges Simenson: **MAIGRETOV MRTVEC**.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Za gospodinjstvo — 13.00 Pestro mešano — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 16.55 Kulturne vesti — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 27. 7.: 8.05 Naš hišni vrh — 8.15 Orkestrski koncert — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 „Mali brat“, roman — 16.00 Iz vseh dolin zveni — 16.30 Pogovor z gostom — 17.00 Popoldanski koncert — 19.20 Mešano za vas — 20.00 Solnograški slavnostni tedni 1963: Solistični koncert.

Nedelja, 28. 7.: 7.00 Majhen juljanski koncert — 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Moderna zabavna glasba — 11.00 Dunajski zbor v zelenem — 13.00 Oporni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.45 Godba na pihala — 20.10 „Kabare!“ — 21.18 Na lepi modri Danavi.

Ponedeljek, 29. 7.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Koroški knjižni količek — 17.00 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Iz Alaske do Ognjene zemlje — 20.30 Staroavstrijska slikanica — 21.15 Koroška domovinska kronika — 21.30 Operetni koncert.

Torek, 30. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Glasba Ludwiga van Beethovna — 14.45 Ljudstvo in dežela — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.25 Če mene vprašate... — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 „Zameleni sledovi“, slušna igra — 21.30 Berlinski pramenačni orkester.

Sreda, 31. 7.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Veseli dopust — 15.15 Ljudske pesmi in plesi — 15.45 Predstavljamo vam: Toni Sandor — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.15 Pomoč vsakda potrebuje — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Orkestrski koncert iz Solnograda.

Četrtek, 1. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Majhen juljanski koncert — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Posebej za vas — 15.45 Ljudske pesmi — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.05 Kmečka oddaja — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Lovska ura — 21.00 Za filateliste — 21.10 Ljudske pesmi in plesi.

Petek, 2. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.00 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 2. Večer pesmi iz Solnograda.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 00.00.

Dnevne oddaje: 5.30 Dobro jutro — 6.10 Z glasbo v dan — 6.50 Pestro mešano — 7.10 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.45 Kmečka oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Reporter na poti — 18.00 Dobro razpoložen — 19.00 Za otroke — 19.10 Pestro mešano — 19.20 Kaj slišite danes večer — 21.55 Šport.

Sobota, 27. 7.: 8.20 Da, to je moja melodija — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.45 Zabavni zvoki — 10.00 Paletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudske pesmi — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 14.00 Glasbeni spomini — 15.15 Znanj umetniki — 16.00 Za delovno ženo — 16.30 Melodije in ritmi — 17.10 Iz parlamenta — 18.00 Ritmična zabavna glasba — 19.35 Pariški ABC — 20.00 Popevke — 20.30 „Davalite, moje ime je Cox“, kriminalna serija — 21.05 Strauss vam igra.

Nedelja, 28. 7.: 7.05 Godba na pihala — 8.05 Oh, le ženske — 10.00 Dobrodošli v Avstriji — 10.20 Glasbena mešanica — 11.00 Solnograški slavnostni tedni — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Glasbeni desert — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.40 Ljudske pesmi — 16.00 Glasbeni mozaik — 18.10 Lahko glasbeno pecivo — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodije za nedeljski večer — 20.00 Komorni koncert iz Solnograda.

Ponedeljek, 29. 7.: 8.10 Glasba na lekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 10.00 Paletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudske pesmi — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.25 Sodobni avstrijski kompoziti — 15.00 Paletje, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke — 19.30 Wagnerjeva opera.

Torek, 30. 7.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Paletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudska glasba — 13.30 Znanj orkestri — 15.00 Paletje, sonce in glasba — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.40 Govorica in resnica — 17.50 Esperanto — 18.00 Dobra razpoložen — 19.30 Glasba Nica Dostala — 20.00 Veliki dunajski radijski orkester — 21.00 Iz Pariza v gosteh — 21.30 Znanj glasovi.

Sreda, 31. 7.: 8.10 Glasba na lekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Paletje, sonce in glasba — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski kompoziti — 15.00 Paletje, sonce in glasba — 16.30 Koncertna ura — 18.00 Od popevke do popevke — 19.30 Glasba leži v zraku — 20.30 „Davalite, moje ime je Cox“, kriminalna serija — 21.10 Seine-Donava.

Četrtek, 1. 8.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Paletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudske pesmi — 13.30 Znanj orkestri — 15.00 Paletje, sonce in glasba — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Od plošče do plošče — 19.30 Večerni koncert — 21.00 Večerja z Napoleonom.

TELEVIZIJA

Sobota, 27. 7.: 19.00 Televizijska igra — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 19.40 Oknar — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Bingo-Bingo — 21.30 Poročila.

Nedelja, 28. 7.: 17.00 Za otroke od 11 let: Dva mlada dekletina — 17.30 Svet mladine — 18.00 Sestanek z morskimi živalmi — 19.00 Sedem dni svetovnih dogajanj — 19.20 Zanimajo vas bo — 20.00 Poročila — 20.15 „Pri-povedka stola“, ilm — 20.30 „Goreča hiša“, opera — 23.00 Poročila.

Ponedeljek, 29. 7.: 19.00 Šport — 19.30 Poročila — 19.40 Oknar — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Večkrat mislim na Piroško, ilm — 21.30 Poročila.

Torek, 30. 7.: 19.00 „Nasajeni gospod Maier“, igra — 19.30 Poročila — 19.40 Oknar — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Advokat Patelin, televizijska igra — 22.20 Poročila.

Sreda, 31. 7.: 17.00 Za otroke od 5 let: Pavliha — 17.45 Za otroke od 11 let: Fury, zgodba konja — 18.15 Športni ABC — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Poročila — 19.40 Oknar — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Srečanje Solnograd-Bregenz — 21.00 „Kaj sem jaz?“ — 21.45 Poročila.

Četrtek, 1. 8.: 19.00 „Ti in jaz“, igra — 19.30 Poročila — 19.40 Čas v sliki — 20.00 Srčni konflikt, film — 21.30 Poročila.

Petek, 2. 8.: 19.30 Poročila — 19.40 Oknar — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Jeklena mreža — 21.45 Poročila.

SLOVENSKE ODJAJE

Sobota, 27. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 18.25 Na dom obujati mi spomin... (Kapelica sv. Cirila in Metoda pod Sedlčami)

Nedelja, 28. 7.: 7.30 Duhovni nagovor. 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 29. 7.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporreda. Umetne pesmi. (Franc Langus, ženski vokalni kvartet, Slovenski oklet, mešani zbor iz Smihela, Centralni zbor SPZ, mešani zbor Gorjancev) — 18.00 Za naše male poslušalce.

Torek, 30. 7.: 14.15 Poročila, objave. Aktualna reportaža: „Kako živijo danes v Borovljah in kaj je tam novega“.

Sreda, 31. 7.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 1. 8.: 14.15 Poročila, objave. Poje Koroški akademski oklet.

Petek, 2. 8.: 14.15 Poročila, objave. Od pelka do pelka po naših krajih in pri naših ljudeh. Pesmi raznih narodov... (Ženski vokalni kvartet, Slovenski oklet, Pevsko društvo „Lira“ iz Kamnika).

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.14, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m — UKV frekvence 96,5 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz.

Dnevne oddaje: 4.00 Dobro jutro — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Oddaja za voznike in potnike. motornih vozil — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napetvi za prijetno opoldne — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 18.10 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 27. 7.: 8.35 Na harmonike igrala Harry Maaton in Yvette Horner — 9.10 Deset pianistov iz desetih dežel — 10.15 Od popevke do popevke — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napetvi za prijetno opoldne — 13.30 Za razvedrilo in oddih — 14.05 Z našimi opernimi pevci — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Pianist Pepe Jaramillo — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.45 Nova v znanosti — 20.00 Po domače... — 20.57 Za konec tedna — ples.

Nedelja, 28. 7.: 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Otroški pevski zbor RTV Ljubljana — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši... — 10.30 Trije glasbeni pejsaži — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Oporni koncert — 15.30 Šport in glasba — 20.00 Zvestim poslušalcem domačih napetvov — 20.50 Športna poročila — 21.00 Popolnjenje velikih skladateljev: Frederik Chopin — 22.15 Melodije mest.